

การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของ
หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน

ปริญญาพันธ์

ของ

พิสันต์ เหล็กงาม

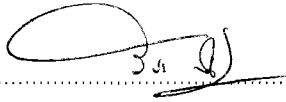
เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2543

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

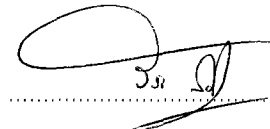
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

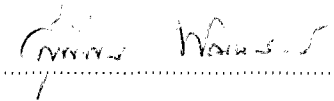

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ)

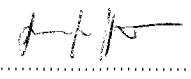

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ 15 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ ช่วยเหลือ แนะนำอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์ และอาจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์ กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณนายเกียรติ อัมพรายนี ผู้อำนวยการสำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ นายกุล นิลแพทย์ ผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน นางสาววิไล หวันแก้ว ศึกษาพิเศษ 9 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน และนายสำรวย บันดอนตอง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเมืองลำพูน ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบสอบถามการวิจัย

คุณความดีอันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ซึ่งเป็นบุคคลที่สำคัญ ทำให้ผู้วิจัยได้รับการศึกษาจนสำเร็จทุกประการ

พิสันต์ เหล็กงาม

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	1
	ความหมายและความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา	9
	กระบวนการนิเทศการศึกษา	11
	การดำเนินงานการศึกษาในจังหวัดลำพูน	14
	ศึกษานิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนกับการดำเนินงานนิเทศการศึกษา ..	16
	หน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ	18
	หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกับการดำเนินงานนิเทศการศึกษา	23
	ปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอ	30
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	35
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	37
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	39
	ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	40
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
	การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	41
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	44
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ	
	แบบสอบถาม	45
	ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์	
	และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานนิเทศการ	
	ศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน ...	47
	ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์	
	และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานนิเทศการ	
	ศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน ..	59
	ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์	
	ที่มีต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของ	
	หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกตาม	
	ขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ	71
	ตอนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน	
	ที่มีต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของ	
	หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกตาม	
	สภาพพื้นที่ของอำเภอ	73
	ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด	75
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	77
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	77
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	77
	การวิเคราะห์ข้อมูล	78
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
	อภิปรายผล	80
	ข้อเสนอแนะ	86

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	88
ภาคผนวก	92
ประวัติย่อของผู้วิจัย	119

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนศึกษานิเทศก์ที่ใช้เพื่อการวิจัย	38
2 จำนวนผู้บริหารโรงเรียนที่ใช้เพื่อการวิจัย	38
3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ	45
4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติในการดำเนินงานนิเทศ การศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน โดยภาพรวม ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์	47
5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติในการดำเนินงานนิเทศ การศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์	48
6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติในการดำเนินงานนิเทศ การศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน โดยภาพรวม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน	53
7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติในการดำเนินงานนิเทศ การศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน	54
8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษา ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน โดยภาพรวม ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์	59
9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษา ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน ตามความคิดเห็นของ ศึกษานิเทศก์	60
10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษา ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน โดยภาพรวม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน	65
11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษา ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน	66

12	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อสภาพการดำเนินงาน นิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกตามขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ	71
13	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อปัญหาการดำเนินงาน นิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกตามขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ	72
14	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อสภาพการดำเนินงาน นิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกตามสภาพพื้นที่ของอำเภอ	73
15	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อปัญหาการดำเนินงาน นิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกตามสภาพพื้นที่ของอำเภอ	74

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากการที่ได้มีพระราชบัญญัติโอนกิจการบริหารโรงเรียนประชาบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และโรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2523 ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2523 เป็นต้นมานั้น ทำให้การบริหารงานการประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นไปในรูปของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ.2523 ซึ่งกำหนดให้มีคณะกรรมการรับผิดชอบการบริหารการประถมศึกษา แบ่งเป็น 4 ระดับคือ ระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับกลุ่มโรงเรียนในแต่ละระดับกำหนดให้มีสำนักงานเป็นหน่วยงานบริหาร มีผู้บังคับบัญชาควบคุม ดูแล รับผิดชอบการปฏิบัติราชการ กล่าวคือ ในระดับชาติมีสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานบริหาร เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นผู้บังคับบัญชา ในระดับจังหวัด มีสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเป็นหน่วยงานบริหาร ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชา ในระดับอำเภอมีสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเป็นหน่วยงานบริหาร หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเป็นผู้บังคับบัญชา และในระดับกลุ่มโรงเรียนกำหนดให้มีประธานกลุ่มโรงเรียนรับผิดชอบ ดูแลการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียน โดยให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และรับผิดชอบการปฏิบัติงานของกลุ่มโรงเรียนอีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2536 : 93 - 102)

จากการศึกษาวิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาถึงปีงบประมาณ 2539 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538 : 12 - 15) ประสบกับปัญหาในการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ สรุปได้ดังนี้คือ การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา มีปัญหาในการจัดเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กระดับก่อนประถมศึกษา ยังไม่ครอบคลุมตามนโยบายที่กำหนด และมีนักเรียนที่ผ่านการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาส่วนหนึ่ง ยังขาดความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษามีปัญหาในการเกณฑ์เด็กเข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับยังไม่ทั่วถึง ยังมีเด็กที่เข้าเรียนแล้วอีกส่วนหนึ่งออกจากโรงเรียนก่อนจบหลักสูตรประถมศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในบางกลุ่มประสบการณ์ยังต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 7 อัตราการเข้าชั้นยังสูงกว่า

เป้าหมาย สุขภาพอนามัย (น้ำหนักและภาวะโภชนาการ) ของนักเรียนจำนวนหนึ่งยังต่ำกว่ามาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ระดับ ความรู้และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนยังพัฒนาไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีปัญหาในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้กับเด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ด้อยโอกาสยังไม่ทั่วถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ยังมีคุณภาพไม่เป็นไปตามความคาดหวังของผู้ปกครองและชุมชน

ในส่วนจังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นจังหวัดในภาคเหนือตอนบน มีประชากร 40,395 คน พื้นที่ประมาณ 4,505.9 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,819,176 ไร่ แบ่งการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ 51 ตำบล 492 หมู่บ้าน มีการจัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกระบบโรงเรียน การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนนั้นมีสถานศึกษาจำนวน 328 แห่ง (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน. 2539 : 1 - 5) เป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน จำนวน 279 แห่ง มีสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ 7 แห่งและสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอ 1 แห่ง รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัด ในการจัดการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน ในปีงบประมาณ 2539 พบว่า การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ยังไม่สามารถขยายการจัดการศึกษาระดับนี้ให้ครอบคลุมพื้นที่ได้ โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลกันดาร ทั้งนี้ เนื่องจากขาดแคลนอัตรากำลังครูและบ้านเรือนกระจายกันอยู่เป็นหย่อมบ้านเล็ก ๆ จำนวนเด็กที่จะเข้าเรียนมีน้อยไม่สามารถเปิดห้องเรียนได้ในบางท้องที่ยังมีปัญหาในการสื่อสารด้านภาษา เนื่องจากเด็กใช้ภาษาชาวเขา ทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุผลสำเร็จตามนโยบาย เป้าหมายที่กำหนดค่อนข้างยาก การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษายังไม่สามารถเกณฑ์เด็กเข้าเรียนตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523 ได้ครบทุกคน โดยเฉพาะเด็กที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล กันดาร และเป็นหมู่บ้านชาวเขา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในบางกลุ่มประชากรยังไม่เป็นที่น่าพอใจ อัตราการออกกลางคันของนักเรียนก่อนเรียนจบหลักสูตรประถมศึกษาอยู่ในระดับไม่น่าพอใจ อัตราการเข้าชั้นของนักเรียนยังเป็นที่ไม่น่าพอใจ โดยเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อัตราการเข้าชั้นสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดค่อนข้างมาก สุขภาพอนามัย (น้ำหนักและภาวะโภชนาการ) ของนักเรียนจำนวนหนึ่งยังต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า จำนวนนักเรียนที่เข้ารับการศึกษานอกระบบในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการ

ประถมศึกษาจังหวัดลำพูน มีจำนวนน้อยกว่าเป้าหมายที่กำหนด นอกจากนี้ในด้านบริหารและสนับสนุน ยังพบว่ามีปัญหาขาดแคลนอัตรากำลังครูในทุกระดับ งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ ประสิทธิภาพการบริหารงานของหน่วยงานในสังกัดทุกระดับในบางด้านยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ เช่น การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ การจัดระบบประชาสัมพันธ์ เป็นต้น (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน. 2539 : 18 - 20)

สำหรับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ มีการแบ่งงานออกเป็น 4 งาน คือ งานบริหารทั่วไป งานการเจ้าหน้าที่ งานการเงินและพัสดุ งานนิเทศการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 6 - 7) ใน 4 งานนี้ งานนิเทศการศึกษาเป็นงานหลักอย่างหนึ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด เป็นงานที่จะต้องใช้ความร่วมมือของหลาย ๆ ฝ่าย หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอในฐานะผู้บริหารการศึกษาที่มีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอจะต้องให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานนิเทศการศึกษาเป็นพิเศษ ในอันที่จะกำกับดูแลช่วยเหลือ สนับสนุน และส่งเสริมให้การดำเนินงานนิเทศการศึกษาเป็นไปอย่างมีระบบจริงจังและต่อเนื่อง ถึงอย่างไรก็ตาม การดำเนินงานนิเทศการศึกษาที่ผ่านมาประสบกับปัญหาหลายประการ เช่น ขาดการวางแผนการจัดตั้งงบประมาณการนิเทศ อัตรากำลังศึกษานิเทศก์อำเภอไม่เพียงพอ ขาดสื่อและเครื่องมือนิเทศการศึกษา การปฏิบัติงานนิเทศไม่ทั่วถึง การนิเทศภายในโรงเรียนไม่ประสบผลสำเร็จ ผู้รับการนิเทศไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม คุณภาพการศึกษายังไม่อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ (ศักดิ์ดา ภูเจริญ. 2534 ; ทรงยศ ชัยมงคล. 2534 ; สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528)

จากสภาพและปัญหาในการดำเนินการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอดังกล่าว ส่วนหนึ่งเกิดจากการขาดประสิทธิภาพการบริหารของหน่วยงานในสังกัด ดังนั้น สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ซึ่งมีหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารบังคับบัญชา ควบคุมและดูแลโดยทั่วไป ซึ่งราชการของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเป็นงานหลักที่สำคัญที่จะต้องมีการกำกับ ดูแล ให้การจัดการศึกษา

ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามนโยบายและเป้าหมายที่ราชการกำหนด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ จึงเป็นผู้บริหารที่มีความสำคัญที่อยู่ใกล้ชิดกับหน่วยงานระดับปฏิบัติ ก็คือ โรงเรียน ที่จะต้องดำเนินงานการจัดการศึกษาในระดับอำเภอและกิ่งอำเภอ ให้ประสบผลสำเร็จ

ดังนั้น ในฐานะที่ผู้วิจัยมีส่วนเกี่ยวข้องในวงการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และเป็นผู้บริหารในสำนักงานการศึกษาอำเภอ จึงมีความสนใจ ใคร่จะศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดลำพูน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูนให้มีประสิทธิภาพ และยังสามารถนำผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ไปพิจารณาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดอื่นต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียน ใน 7 ลักษณะงาน ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติกำหนด
2. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดลำพูน ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียนใน 7 ลักษณะงาน ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติกำหนด
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกตามขนาดของสำนักงานการศึกษาอำเภอ
4. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกตามสภาพพื้นที่ของอำเภอ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ จะทำให้ทราบสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูนให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน ใน 7 ลักษณะงาน คือ

- 1.1 งานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
- 1.2 งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์วิจัยทางการศึกษา
- 1.3 งานพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน
- 1.4 งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา
- 1.5 งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ
- 1.6 งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา
- 1.7 งานประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้แก่ ศึกษาานิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้แก่ ศึกษาานิเทศก์ จำนวน 27 คน และผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 278 คน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน ในปี พ.ศ.2541 รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 305 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

3.1.1 ขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่ศึกษาานิเทศก์ปฏิบัติงานอยู่ แบ่งเป็น 2 ขนาด คือ

3.1.1.1 ขนาดใหญ่

3.1.1.2 ขนาดเล็ก

3.1.2 สภาพพื้นที่ของอำเภอ ที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม

คือ

3.1.2.1 อำเภอที่ราบสูงและภูเขา

3.1.2.2 อำเภอที่ราบลุ่ม

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูนใน 7 ลักษณะงาน คือ

3.2.1 งานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

3.2.2 งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษา

3.2.3 งานพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน

3.2.4 งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา

3.2.5 งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ

3.2.6 งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา

3.2.7 งานประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษา หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอในการดำเนินงานนิเทศการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ซึ่งวัดโดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในขอบเขตที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดใน 7 ลักษณะงานดังนี้ คือ

1.1 งานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการวางแผนการนิเทศ การให้คำปรึกษา การสาธิตและแนะนำ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน

1.2 งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์วิจัยทางการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เทคนิคและวิธีการใหม่ทางการศึกษา วิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา การรวบรวมผลงานวิจัยและเผยแพร่ การสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนผลิตเอกสารและผลงานทางวิชาการ

1.3 งานพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบและเทคนิควิธีการนิเทศให้เหมาะสม สนับสนุน การแนะนำ ส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน

1.4 งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการรวบรวม การเผยแพร่นวัตกรรมและเทคโนโลยี การสนับสนุนศูนย์วิชาการ กลุ่มโรงเรียน การให้บริการด้านวิชาการแก่โรงเรียน การประสานงานกับศูนย์วิชาการ จังหวัด

1.5 งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการวางแผน การจัดทำโครงการ การดำเนินงานตามโครงการ การนิเทศติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน

1.6 งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี การติดตามการดำเนินงานและรายงานผลการปฏิบัติตามแผน

1.7 งานประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานทางการศึกษา องค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการศึกษา การจัดหาและรวบรวมเอกสาร คู่มือครู ตำราเรียน รวมทั้งสื่อการเรียนการสอนให้กับโรงเรียน การติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน

2. ปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษา หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องที่ทำให้การปฏิบัติงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอในการดำเนินงานนิเทศการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จที่กำหนดได้

3. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หมายถึง หน่วยงานบริหารการประถมศึกษาในเขตอำเภอและกิ่งอำเภอในจังหวัดลำพูน ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ เป็นผู้บริหารในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ

4. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ หมายถึงผู้ได้รับแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ.2523 ให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอในจังหวัดลำพูน โดยมีหน้าที่ในการดำเนินงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ รวม 4 งาน ได้แก่ งานบริหารทั่วไป งานการเจ้าหน้าที่ งานการเงินและพัสดุ งานนิเทศการศึกษา

5. ศึกษาพิเศษ หมายถึงผู้ได้รับแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ.2523 ให้ดำรงตำแหน่งศึกษาพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอในจังหวัดลำพูน โดยมีหน้าที่ปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาตามที่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอมอบหมาย

6. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ข้าราชการครูที่ดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียนและหรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน

7. ขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หมายถึง การแบ่งขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ โดยใช้จำนวนกลุ่มโรงเรียนเป็นเกณฑ์กำหนด แบ่งเป็น 2 ขนาด ดังนี้

7.1 ขนาดใหญ่ หมายถึง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ที่มีจำนวน กลุ่มโรงเรียน ตั้งแต่ 6 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองลำพูน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอป่าซาง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอลี้

7.2 ขนาดเล็ก หมายถึง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ที่มีจำนวน กลุ่มโรงเรียน 1 - 5 กลุ่ม ได้แก่ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านโฮ่ง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ทา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งหัวช้าง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านธิ และสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง

8. สภาพพื้นที่ของอำเภอ หมายถึง การแบ่งกลุ่มของอำเภอและกิ่งอำเภอ โดยใช้ลักษณะความแตกต่างทางภูมิประเทศ เป็นเกณฑ์กำหนด แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

8.1 อำเภอที่ราบสูงและภูเขา หมายถึง อำเภอที่มีพื้นที่ส่วนมากเป็นที่ราบสูงและภูเขา ได้แก่ อำเภอลี้ อำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอแม่ทา และอำเภอทุ่งหัวช้าง

8.2 อำเภอที่ราบลุ่ม หมายถึง อำเภอที่มีพื้นที่ส่วนมากเป็นที่ราบลุ่ม ได้แก่ อำเภอเมืองลำพูน อำเภอป่าซาง อำเภอบ้านธิ และกิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหาการดำเนินงาน
นิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน ครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้
ลำดับหัวข้อในการนำเสนอ ดังนี้

1. ความหมายและความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา
2. กระบวนการนิเทศการศึกษา
3. การดำเนินงานการศึกษาในจังหวัดลำพูน
4. ศึกษาพิเศษและผู้บริหารโรงเรียนกับการดำเนินงานนิเทศการศึกษา
5. หน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
6. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกับการดำเนินงานนิเทศการศึกษา
7. ปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

ความหมายและความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาในปัจจุบันมีความหมายที่กว้างขวางแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้เป็นไป
ตามความรู้ความคิดและประสบการณ์ของนักการศึกษาของแต่ละคน โดยมีนักการศึกษาหลาย
ท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สันต์ ธรรมบำรุง (2526 : 10) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง
การช่วยเหลือ การแนะนำ การชี้แจง การบริหาร การปรับปรุงที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน
ในการที่จะส่งเสริมให้ครูปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 262) ได้
กล่าวโดยสรุปไว้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการชี้แนะ แนะนำ และให้ความร่วมมือ
ต่อกิจกรรมของครูในการปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ และ
นิพนธ์ ไทยพานิช (2535 : 17) ก็ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่าเป็นความพยายาม
ของบุคลากรทางการศึกษาที่จะจัดกิจกรรมและให้บริการกับผู้บริหารและครูทั้งโดยตรงและทาง
อ้อมที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนของครูเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียน
ของนักเรียน ส่วนภูิต (จิตต์ หมดสง. 2537 : 346 ; อ้างอิงมาจาก Good. 1973) ให้ความ
หมายของการนิเทศการศึกษา คือ ความพยายามของผู้ทำหน้าที่นิเทศที่จะช่วยในการให้

คำแนะนำแก่ครูหรือผู้อื่นที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้สามารถปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น ช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านอาชีพช่วยพัฒนาความสามารถของครู

✓ จากความหมายของการนิเทศการศึกษาที่นักการศึกษากล่าวไว้ สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษานั้นเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการร่วมมือซึ่งกันและกันของบุคลากรทางการศึกษา และยังเป็นความพยายามของผู้นิเทศในการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ การปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของครู เพื่อจุดมุ่งหมายท้ายสุดก็คือ คุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพของผู้เรียนที่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา.

ในด้านความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษานั้น มีผู้ให้ทัศนะที่แตกต่างกันออกไป แต่มีจุดร่วมที่สำคัญก็คือการมุ่งที่จะช่วยในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น ดังนั้นนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาดังนี้

สจด์ อุทรานันท์ (2530 : 12 - 13) กล่าวถึงความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ประการคือ เพื่อพัฒนาคน เพื่อพัฒนางาน เพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ ส่วนปริกส์ และจัสท์แมน (นิทัศน์ สุนทรจตุรวิทย์. 2532 : 15 - 16 ; อ้างอิงมาจาก Brigg and Justman. 1952 : 35) สรุปว่า ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษานั้นก็เพื่อส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพ เพื่อส่งเสริมความเจริญงอกงามของครู เพื่อปรับปรุงการสอนของครู เพื่อส่งเสริมแนะนำครูและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กิตติมา บริดีดิลก (2532 : 264) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้ครูค้นหาและรู้จักวิธีการทำงานด้วยตนเอง
2. เพื่อช่วยให้ครูรู้จักแยกแยะ วิเคราะห์ปัญหาของตนเอง โดยช่วยให้ครูรู้ว่าอะไรที่เป็นปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ และจะแก้ปัญหานั้นได้อย่างไร
3. เพื่อให้ครูรู้สึกมั่นคงในอาชีพ และมีความมั่นใจในความสามารถของตน
4. เพื่อช่วยให้ครูคุ้นเคยกับแหล่งวิทยาการ และสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้
5. เพื่อช่วยเผยแพร่ให้ชุมชนเข้าใจถึงแผนการศึกษาของโรงเรียน
6. เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจถึงปรัชญา และความต้องการทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533 : 3) ได้ให้ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า

1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนในความรับผิดชอบ
 2. เพื่อแก้ปัญหาให้ความช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหาร ผู้สอน และบุคลากรในสังกัด ในการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร ให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและนโยบาย
 3. เพื่อพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยี รูปแบบการเรียนการสอน และอัตราจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
 4. เพื่อพัฒนาบุคลากรในสังกัดให้มีความรู้ และประสบการณ์อันจำเป็นต่อการเรียนการสอน เพราะสามารถแก้ปัญหา รวมทั้งให้ขวัญและกำลังใจในการดำเนินงานตามบทบาทและหน้าที่
 5. เพื่อให้คำปรึกษา และประสานงานทางวิชาการของหน่วยงานแต่ละระดับ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนองค์การระหว่างประเทศ
 6. เพื่อประสานงานและให้ความช่วยเหลือร่วมมือสำนักงานศึกษาธิการเขต สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ดำเนินโครงการ และงานพัฒนาต่าง ๆ ที่กระทรวงและกรมมอบหมายไปยังเขตการศึกษา จังหวัด อำเภอและกิ่งอำเภอ
- เมื่อพิจารณาจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาจากแนวคิดของนักการศึกษาแล้ว จะเห็นได้ว่า การนิเทศการศึกษามีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่เหมาะสมกับงานในหน้าที่ สร้างให้เกิดการประสานสัมพันธ์ อันดีในการทำงานและสร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรทางการศึกษาทำงานได้ด้วย ความมั่นใจ ด้วยจิตสำนึกในหน้าที่เกิดความสุขใจที่จะได้ทำหน้าที่ของตนได้สมบูรณ์ ซึ่งจะยังผลสู่เป้าหมายที่สำคัญ คือผู้เรียนที่มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

กระบวนการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญประการหนึ่งในการที่จะพัฒนาคุณภาพ การศึกษามีระเบียบระบบ มีขั้นตอนชัดเจน ผู้ที่มีหน้าที่บริหารงานนิเทศการศึกษาและผู้นิเทศ

จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการนิเทศการศึกษา สามารถเลือกวิธีการนิเทศที่เหมาะสมเพื่อต่อความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้

สงัด อุทรานันท์ (2530 : 84 - 87) ได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศการศึกษาสำหรับสังคมไทยไว้ 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผนการนิเทศ (Planning - P) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศและผู้บริหารจะทำการประชุมปรึกษาหารือให้ได้มาซึ่งปัญหาความต้องการจำเป็นของสิ่งที่จะต้องมีการนิเทศ รวมทั้งการวางแผนถึงขั้นการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จะจัดขึ้นอีกด้วย

ขั้นที่ 2 ให้ความรู้ในสิ่งที่จะต้องทำ (Informing - I) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ความเข้าใจ ถึงสิ่งที่จะดำเนินการว่า จะต้องอาศัยความรู้ความสามารถอย่างไรบ้าง

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติงาน (Doing - D) ประกอบด้วยงาน 3 ลักษณะ

1. การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ เป็นขั้นที่ผู้นิเทศลงมือปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถที่ได้รับจากการดำเนินการในขั้นที่ 2
2. การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ ขั้นนี้ผู้ให้การนิเทศจะทำการนิเทศและควบคุมคุณภาพให้งานสำเร็จออกมาทันตามกำหนดเวลาและมีคุณภาพสูง
3. การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ ผู้บริหารก็จะให้การสนับสนุนในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างได้ผล

ขั้นที่ 4 การสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing - R) ขั้นนี้เป็นขั้นของการเสริมแรงของผู้บริหาร เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจ และบังเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ขั้นนี้อาจดำเนินงานพร้อม ๆ กัน ขณะที่ผู้รับการนิเทศกำลังปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นลงไปแล้วก็ได้

ขั้นที่ 5 การประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน (Evaluating - E) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศนำการประเมินผลการดำเนินงานที่ได้ดำเนินการผ่านไปแล้วว่าเป็นอย่างไรหลังจากการประเมินผลการนิเทศได้พบว่า มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใดที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผล ก็จะต้องทำการปรับปรุงแก้ไข อาจทำได้โดยการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำใหม่อีกครั้ง สำหรับกรณีที่ผลงานออกมายังไม่ถึงขั้นที่พอใจ หรือดำเนินการปรับปรุงวิธีดำเนินงานทั้งหมด สำหรับกรณีที่กระบวนการดำเนินงานเป็นไปไม่ได้ผล

ถ้าหากการประเมินผลงานและกระบวนการดำเนินงานได้พบว่าประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้หากจะดำเนินงานต่อไป ก็สามารถทำได้โดยไม่ต้องให้ความรู้ในเรื่องนี้ใหม่ หรือหาก

จะมีการเริ่มปฏิบัติสิ่งใดที่แปลกใหม่ไปจากเดิม ก็จำเป็นต้องเริ่มตามกระบวนการดำเนินงาน
อย่างเป็นขั้นตอนต่อเนื่องต่อไปอีก คือ

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลเพื่อทราบสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจาก
 - 1.1 ผลการปฏิบัติงานในรอบปีที่ผ่านมา
 - 1.2 นโยบายการพัฒนาคุณภาพของ สปช.
 - 1.3 แผนงานและโครงการประจำปีงบประมาณ
 - 1.4 สถานจัดการศึกษาระดับประเทศ เขตการศึกษา และจังหวัด ภายในเขต

รับผิดชอบ

- 1.5 เพิ่มข้อมูลด้านวิชาการทุกระดับหน่วยงาน
- 1.6 มาตรการและเกณฑ์ขั้นต่ำของการนิเทศ
- 1.7 ตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษา
2. ประมวลผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการเพื่อกำหนดแผนการนิเทศ
3. จัดทำเพิ่มข้อมูลระดับจังหวัดและเขตปฏิบัติการเพื่อกำหนดแผนการนิเทศ

ขั้นที่ 2 วางแผนการนิเทศ

1. ประสานการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. นำผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ รวมทั้งผลการประสาน
การดำเนินงานมากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี

3. วิเคราะห์แผนการศึกษาความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ การส่งแผนปฏิบัติการนิเทศ
แจ้งแก่นักเรียนในเขตปฏิบัติการ

ขั้นที่ 3 สร้างเครื่องมือ สื่อ และพัฒนาวิธีการนิเทศ

1. จัดทำหรือจัดหาต้นแบบ
2. จัดทำหรือจัดหาสื่อ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน
3. พัฒนาเทคนิคการนิเทศ สื่อ และเครื่องมือ

ขั้นที่ 4 ปฏิบัติการนิเทศ ปฏิบัติตามปฏิทินปฏิบัติงาน วิธีการและเป้าหมายที่กำหนด

ขั้นที่ 5 ประเมินผลและรายงาน

1. วิเคราะห์ สรุปผลการนิเทศทุกระดับ
2. จัดทำรายงานผลการนิเทศเสนอต่อผู้บังคับบัญชา

3. จัดทำแผนภูมิความเคลื่อนไหวทางด้านคุณภาพการศึกษา

4. นำข้อมูลที่เป็นบันทึกลงในแฟ้มข้อมูล

แฮร์ริส (จิตต์ หมวดสง. 2537 : 369 ; อ้างอิงมาจาก Harris. 1975 : 14 - 15) มีแนวความคิดในเรื่องของกระบวนการนิเทศการศึกษาดังนี้

1. ขั้นวางแผน (Planning Process) ได้แก่ การคิด การตั้งวัตถุประสงค์ การคาดการณ์ล่วงหน้า การกำหนดตารางงาน การค้นหาวิธีปฏิบัติงานและการวางแผนงาน

2. ขั้นการจัดโครงการ (Organizing Process) ได้แก่ การตั้งเกณฑ์มาตรฐาน การรวบรวมทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งคนและวัสดุอุปกรณ์ ความสัมพันธ์แต่ละชั้น การมอบหมายงาน การประสานงาน การกระจายอำนาจหน้าที่ โครงสร้างขององค์การและพัฒนานโยบาย

3. ขั้นการนำเข้าสู่การปฏิบัติ (Leading Process) ได้แก่ การตัดสินใจ การเลือกสรรบุคคล การเร้าใจให้มีความตั้งใจคิดริเริ่มอะไรใหม่ ๆ การสาธิต การจูงใจ การให้คำแนะนำ การสื่อสาร การกระตุ้นเสริมกำลังใจ การแนะนำนวัตกรรมใหม่ ๆ และให้ความสะดวกในการทำงาน

4. ขั้นการควบคุม (Controlling Process) ได้แก่ การสั่งการ ให้รางวัล การลงโทษ การให้โอกาส การตำหนิ การไล่ออก และการบังคับให้กระทำตาม

5. ขั้นประเมินผล (Assessing Process) ได้แก่ การตัดสินใจการปฏิบัติงานการวิจัย และการวัดผลการปฏิบัติงาน

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศการศึกษามีขั้นตอนที่เริ่มต้นจากการให้รู้ถึงปัญหา ความต้องการ แล้วนำปัญหานั้นมาวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างรอบคอบก่อนที่จะลงมือปฏิบัติการนิเทศ โดยใช้เครื่องมือ วิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม มีการปฏิบัติการนิเทศอย่างเป็นระบบ ตลอดทั้งการติดตามและประเมินผลการนิเทศเพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขรวมทั้งพัฒนาวิธีการนิเทศให้ดียิ่งขึ้น มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๖. การดำเนินงานการศึกษาในจังหวัดลำพูน

จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดในภาคเหนือตอนบน มีประชากร 40,395 คน พื้นที่ประมาณ 4,505.9 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,819,176 ไร่ แบ่งการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองลำพูน อำเภอป่าซาง อำเภอลี้ อำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอแม่ทา

อำเภอทุ่งหัวช้าง อำเภอบ้านธิ และกิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดลำพูนเป็นที่ราบลุ่ม ในบางส่วนของที่ราบสูงสลับภูเขา ซึ่งเป็นที่ตั้งของอำเภอเล็ก อำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอแม่ทา และอำเภอทุ่งหัวช้าง ประชากร ส่วนใหญ่มีอาชีพทางเกษตรกรรม ที่สำคัญได้แก่ การทำนา การเพาะปลูกพืชไร่ชนิดต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังมีอาชีพรับจ้างทั่วไป ประกอบธุรกิจทางการค้า บริการและอุตสาหกรรมในครัวเรือนและในด้านการศึกษาจังหวัดลำพูน มีการจัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา ในปีการศึกษา 2539 จำแนกได้ดังนี้ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน. 2539 : 1 - 5)

1. การศึกษาในระบบโรงเรียน มีสถานศึกษา จำนวน 328 แห่ง จำแนกตามสังกัด ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 279 แห่ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 19 แห่ง กรมสามัญศึกษา 17 แห่ง กรมอาชีวศึกษา 2 แห่ง กรมการศาสนา (โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ) 7 แห่ง กองการศึกษาส่วนท้องถิ่น (เทศบาล) 4 แห่ง

2. การศึกษานอกระบบโรงเรียน ประกอบด้วยงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด 1 แห่ง ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชฯ ประจำจังหวัด 1 แห่ง ห้องสมุดประชาชนประจำอำเภอ 8 แห่ง ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน 459 แห่ง ศูนย์การศึกษาชุมชนในเขตภูเขา 19 แห่ง การศึกษาสายสามัญ และต่อเนื่อง 103 แห่ง การศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ 218 กลุ่ม นอกจากนั้นยังมีแหล่งความรู้อื่น ๆ ได้แก่ หอสมุดแห่งชาติ 1 แห่ง และพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติหริภุญไชย 1 แห่ง

สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดลำพูนนั้นจะมีหน่วยงานทางการศึกษาที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาในระดับจังหวัด ได้แก่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน ซึ่งในปีงบประมาณ 2540 มีหน่วยงานในสังกัด คือ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ 7 แห่ง สำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอ 1 แห่ง กลุ่ม โรงเรียน 36 แห่ง โรงเรียน 279 แห่ง มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 41,796 คน ข้าราชการครู 2,830 คน ข้าราชการพลเรือน 100 คน ศึกษานิเทศก์ 41 คน และลูกจ้างประจำ 298 คน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน จึงมีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาใน 3 ระดับ ดังนี้คือ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน. 2539 : 1 - 3)

1. จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ในหลักสูตรอนุบาลศึกษา เพื่อให้เด็กระดับก่อนประถมศึกษา ได้รับการพัฒนาความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์

สังคม เต็มศักยภาพตามวัย มีความพร้อมในการเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา ฉบับที่ 2 พ.ศ.2535 ต่อไป

2. จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ให้แก่เด็กทุกคนที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523 พร้อมทั้งให้เรียนจบมีคุณภาพ ตามที่หลักสูตรศึกษาระดับศึกษากำหนด

3. จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้แก่เด็กในพื้นที่ชนบทที่เรียนจบชั้น ป.6 ได้มีโอกาสศึกษาต่อเพิ่มขึ้น ตามแนวนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น 9 ปี ของรัฐบาล และตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2533 และ 14 พฤษภาคม 2534

นอกจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จะมีหน่วยงานทางการศึกษาในระดับจังหวัดที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดแล้ว ยังมีหน่วยงานทางการศึกษาในระดับอำเภอที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในเขตอำเภอ ได้แก่ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ รวม 8 แห่ง คือ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองลำพูน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอป่าซาง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอลี้ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านโฮ่ง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ทา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งหัวช้าง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านธิ และสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง

จากข้อมูลการดำเนินงานการศึกษาในจังหวัดลำพูน สรุปได้ว่า จังหวัดลำพูนมีการจัดการศึกษาดังแต่ระดับก่อนประถมศึกษา หรือระดับอนุบาลศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา มีการจัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและการศึกษนอกระบบโรงเรียน ประกอบด้วย สถานศึกษาที่สังกัดหลายหน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรมสามัญศึกษากรมอาชีวศึกษา กรมการศาสนา กองการศึกษาส่วนท้องถิ่น และกรมการศึกษานอกโรงเรียน

๓.๑ ศึกษาวิเคราะห์และผู้บริหารโรงเรียนกับการดำเนินงานนิเทศการศึกษา

การดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอจะประสบผล

สำเร็จได้จะต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากรและหน่วยงานในสังกัดเป็นอย่างดี ทั้งบุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ บุคลากรกลุ่มโรงเรียน บุคลากรในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศึกษานิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้มีความบทบาทในการนำนโยบาย นำแผนการนิเทศที่ฝ่ายบริหารกำหนดไว้ไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นที่น่าพอใจ

ศึกษานิเทศก์มีบทบาทในฐานะผู้นิเทศการศึกษาบุคลากรกลุ่มโรงเรียน บุคลากรในโรงเรียนและปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ตามที่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมอบหมาย วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538 : 11) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้นิเทศว่า ผู้นิเทศมีบทบาทเป็นผู้นำทางวิชาการที่คอยให้การสนับสนุน ช่วยเหลือกระตุ้นส่งเสริมและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอน มีบทบาทในฐานะที่ปรึกษา เป็นผู้จัดและประเมินผลการศึกษาและเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ กวินน์ (วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. 2538 : 12 ; อ้างอิงมาจาก Gwynn. 1961 : 27 - 31) กล่าวว่า หน้าที่ความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ มี 3 ประการ คือ ความรับผิดชอบในการให้ความช่วยเหลือครูเป็นรายบุคคล ความรับผิดชอบในด้านการประชาสัมพันธ์และช่วยให้การบริการด้านการสอนของครูให้เป็นไปอย่างได้ผลที่สุด ความรับผิดชอบในฐานะวิทยากรของผู้บริหารการศึกษาทำหน้าที่อบรมครูประจำการ เผยแพร่โครงการศึกษาให้แก่ครูและประชาชนได้ทราบทั่วกัน ในส่วนหน้าที่ความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2533 ได้กำหนดไว้ 8 ประการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2533) พอสรุปได้ดังนี้ คือ ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์วิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการนิเทศการศึกษา เผยแพร่ความรู้ด้านเทคโนโลยี นวัตกรรมและผลการวิเคราะห์วิจัย ประสานงานทางด้านวิชาการ ส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียนให้ความร่วมมือกับหน่วยงานทางการศึกษาอื่น พัฒนานิเทศและให้บริการทางการศึกษา ปฏิบัติงานวิชาการอื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

สำหรับผู้บริหารโรงเรียน มีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับงานนิเทศการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในฐานะเป็นผู้รับการนิเทศจากผู้นิเทศระดับอำเภอ มีหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและศึกษานิเทศก์เป็นผู้ให้การนิเทศการศึกษา นอกจากผู้บริหารโรงเรียนจะมีบทบาทในการเป็นผู้รับการนิเทศแล้ว ยังมีบทบาทเป็นผู้ให้การนิเทศภายในโรงเรียน โดยมีครูในโรงเรียนเป็นผู้รับการนิเทศ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2538 : 53 - 54) สรุปไว้ว่า

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการนิเทศการสอน 3 ประการ คือ บทบาทในการพัฒนาหลักสูตร บทบาทในการเป็นผู้นำการเรียนการสอน บทบาทในการเป็นผู้ประเมินการสอน ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 92 - 93) ได้กล่าวถึงการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นภารกิจสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องปฏิบัติ โดยผู้บริหารอาจเป็นผู้ทำการนิเทศเองหรือผู้บริหารและผู้ที่ผู้บริหารมอบหมายเป็นผู้ทำการนิเทศ หรือผู้บริหารและกลุ่มครูเป็นผู้ทำการนิเทศภายในโรงเรียน

จากบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน จะเห็นได้ว่าศึกษานิเทศก์จะปฏิบัติงานทั้งในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และปฏิบัติการนิเทศในพื้นที่ของกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนเพื่อเป็นการนำนโยบาย นำแผนการนิเทศในระดับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอไปปฏิบัติในพื้นที่ที่รับผิดชอบให้บรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนด ส่วนผู้บริหารโรงเรียนจะมีบทบาททั้งเป็นผู้รับการนิเทศจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและศึกษานิเทศก์ นอกจากนี้ยังมีบทบาทเป็นผู้ให้การนิเทศแก่ครูในโรงเรียนและจัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน จึงถือได้ว่า เป้าหมายของการนิเทศที่สำคัญก็คือ ครูในโรงเรียนเพื่อมุ่งหวังให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนางานในหน้าที่ ซึ่งจะส่งผลไปสู่เป้าหมายสูงสุดก็คือ นักเรียนที่มีคุณภาพนั่นเอง

หน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

การดำเนินงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนั้น ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ.2523 ในมาตรา 27 กำหนดให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีหน้าที่บังคับบัญชา ควบคุม และดูแลโดยทั่วไป ซึ่งราชการของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ประกอบกับคณะกรรมการข้าราชการครู (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู, 2536 : 103 - 104) ได้กำหนดลักษณะงานในตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงานการประถมศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เช่น ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาระดับประถมศึกษา การวางแผนงาน การจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณ การบริหารงานอาคารสถานที่ การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานวิชาการ การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การนิเทศการศึกษา การติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษาในความรับผิดชอบ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535 : 6) กล่าวว่าไว้ว่า โดยที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ มีหน้าที่และรับผิดชอบในการจัดการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น หน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอในฐานะผู้รับผิดชอบการดำเนินงานจัดการศึกษาภายในเขตอำเภอและกิ่งอำเภอ จึงเป็นไปตามลักษณะงานที่ปรากฏ ซึ่งสามารถสรุปโดยสังเขปได้ดังนี้

1. บังคับบัญชาและควบคุมดูแลโดยทั่วไปในงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และกิ่งอำเภอ ที่เกี่ยวกับการบริหาร เช่น ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย การดำเนินงานจัดการศึกษาทุกระดับในความรับผิดชอบ การวางแผนงานและโครงการ การตั้งและจัดสรรงบประมาณ การบริหารงานการเงินและพัสดุ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ การนิเทศการศึกษาคือการติดตามและประเมินผลการศึกษา เป็นต้น

2. รับผิดชอบการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด การบังคับบัญชาและดูแลข้าราชการและลูกจ้างในสถานศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนในเรื่องที่เกี่ยวกับงานวิชาการ งานการเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ งานบริหารงานบุคคล งานกิจการนักเรียน งานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานจัดสวัสดิการและสวัสดิภาพ และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

3. เป็นเลขานุการคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ซึ่งต้องรับผิดชอบการดำเนินงาน ตั้งแต่การเตรียมการประชุม คือการจัดทำวาระการประชุม ประสานงานกับกรรมการ การเตรียมสถานที่ประชุมและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ในการประชุม การเสนอเรื่องและข้อมูลให้กรรมการ การบันทึกการประชุม การทำรายงานการประชุม และการดำเนินการตามมติของคณะกรรมการ

4. ประสานงานกับหัวหน้าส่วนราชการและหัวหน้าหน่วยงานอื่นภายในอำเภอหรือจังหวัด ตลอดจนให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น และปฏิบัติงานตามที่กฎหมายอื่นกำหนด

5. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

สำหรับในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ แบ่งงานออกเป็น 4 งาน คือ งานบริหารทั่วไป งานการเจ้าหน้าที่ งานการเงินและพัสดุ งานนิเทศการศึกษา ซึ่งเป็นหน้าที่ และความรับผิดชอบของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอที่จะต้องดำเนินงานดังกล่าว ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อการจัดการศึกษาในความรับผิดชอบอย่างมีคุณภาพ ขอบข่ายงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ มีรายละเอียดดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 7 - 9)

1. งานบริหารทั่วไป

1.1 งานจัดสำนักงาน ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดอาคารสถานที่ บริเวณสำนักงาน วัสดุครุภัณฑ์และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร ให้รวดเร็ว ประหยัด สะดวก มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

1.2 งานสารบรรณ ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารเอกสาร เริ่มตั้งแต่การจัดทำการรับ-ส่ง การจัดเก็บ การยืม และการทำลาย

1.3 งานประชาสัมพันธ์ ดำเนินการเกี่ยวกับเผยแพร่ข่าวสาร เหตุการณ์ด้านการจัดการศึกษาของหน่วยงานในสังกัด

1.4 งานสวัสดิการและสวัสดิภาพ ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องการให้บริการ สงเคราะห์ช่วยเหลือข้าราชการและลูกจ้าง รวมทั้งการดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของข้าราชการและลูกจ้าง

1.5 งานยานพาหนะ ดำเนินการเกี่ยวกับการขอใช้ การควบคุมดูแล การบำรุงรักษาของทางราชการ และการเบิกจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิง

1.6 งานดำเนินการตาม พ.ร.บ. ประถมศึกษา ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเด็กเข้าเรียน การยกเว้นเด็กเข้าเรียน การย้ายและการจำหน่ายนักเรียน การจัดตั้ง การรวมและเลิกล้ม การตั้งชื่อและการเปลี่ยนแปลงชื่อโรงเรียนประถมศึกษา

1.7 งานประสานงาน รับผิดชอบการประสานงานกับหน่วยงานทางการศึกษาอื่นและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

1.8 งานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทางการศึกษาทั้งระดับก่อนประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1.9 งานซึ่งมิได้อยู่ในความรับผิดชอบของงานใด เช่น งานโครงการพิเศษตามนโยบาย เป็นต้น

2. งานการเจ้าหน้าที่

2.1 งานวางแผนบุคลากร ดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์ตำแหน่งและอัตราเงินเดือน การจัดทำกรอบอัตราค่าจ้าง การกระจายอัตราค่าจ้าง และการตัดโอนตำแหน่งและเงินเดือน

2.2 งานสรรหาและแต่งตั้ง ดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลด้านบุคลากร เสนอแนะเกี่ยวกับการสรรหา การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ การย้าย การแต่งตั้ง การโอน และการออกจากราชการ

2.3 งานพัฒนาบุคลากร ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาข้าราชการและลูกจ้าง โดยการฝึกอบรม ประชุมสัมมนา การศึกษาดูงาน และการลาศึกษาต่อ

2.4 งานทะเบียนประวัติ ดำเนินการเกี่ยวกับแฟ้มประวัติข้าราชการ การแก้ไขเพิ่มเติมทะเบียนประวัติ การขอบัตรประจำตัวข้าราชการและลูกจ้าง การดำเนินการเกี่ยวกับการขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญตราต่าง ๆ และรวมทั้งการลาของข้าราชการและลูกจ้าง

2.5 งานวิจัยและการรักษาวินัย ดำเนินการส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับวินัย การรักษาวินัย การสอบสวน การลงโทษ การอุทธรณ์ การร้องทุกข์ และความรับผิดชอบ

2.6 งานปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งและการเลื่อนเงินเดือน ดำเนินการเกี่ยวกับการขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง การให้คำแนะนำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการขอกำหนดตำแหน่ง การจูงใจและบำรุงขวัญเกี่ยวกับการเลื่อนระดับตำแหน่ง การประเมินเพื่อการเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี

2.7 งานเลขานุการคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ดำเนินการเตรียมการประชุม ติดต่อประสานงาน จัดทำระเบียบวาระการประชุม จดรายงานการประชุม การเตรียมสถานที่การประชุมและเอกสารประกอบการประชุม รวมทั้งการดำเนินงานตามมติที่ประชุม

3. งานการเงินและพัสดุ

3.1 งานการเงิน ดำเนินการเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน การรับเงิน การเก็บรักษา การนำส่งเงินทุกหมวดรายจ่าย และทุกประเภท

3.2 งานบัญชี ดำเนินการจัดทำบัญชี ทะเบียน หลักฐานการเงิน รายงานการเงิน ทุกประเภท ตรวจสอบเอกสาร การรับจ่ายเงินและการจัดเก็บเอกสารเกี่ยวกับการเงินและบัญชี

3.3 งานพัสดุ ดำเนินการเกี่ยวกับการพัสดุตั้งแต่ การจัดซื้อ การจัดจ้าง การควบคุม การตรวจสอบและการรายงาน และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการพัสดุ

3.4 งานงบประมาณ ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำแผนงบประมาณ การจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณ การติดตาม และรายงานการใช้งบประมาณ ตามหมวดรายจ่ายตามแผนงานและโครงการ

4. งานนิเทศการศึกษา

4.1 งานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวกับการวางแผนการนิเทศ การให้คำปรึกษา สาธิตและแนะนำ ดำเนินการนิเทศพัฒนาคุณภาพการศึกษา ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน

4.2 งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์วิจัยทางการศึกษา ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวกับการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนเทคนิคและวิธีการใหม่ทางการศึกษา วิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา รวบรวมผลงานวิจัยและเผยแพร่ สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนผลิตเอกสาร และผลงานทางวิชาการ

4.3 งานพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบและเทคนิควิธีการนิเทศให้เหมาะสม สนับสนุน แนะนำส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน

4.4 งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา ดำเนินการเกี่ยวกับการรวบรวม การเผยแพร่นวัตกรรม และเทคโนโลยี สนับสนุนศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนให้บริการด้านวิชาการแก่โรงเรียน รวมทั้งการประสานงานกับศูนย์วิชาการจังหวัด

4.5 งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ ดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผน การจัดทำโครงการ การดำเนินงานตามโครงการ การนิเทศติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน

4.6 งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี ติดตามการดำเนินงานและรายงานผลการปฏิบัติตามแผน

4.7 งานประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ ดำเนินการเกี่ยวกับการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานทางการศึกษา องค์กรเอกชนที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษา จัดหา และรวบรวมเอกสาร คู่มือครู ตำราเรียน รวมทั้งสื่อการเรียนการสอนให้กับโรงเรียน ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน

สรุปได้ว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการบังคับบัญชาควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด ทำหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ปฏิบัติงานอื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายและมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ 4 งาน คืองานบริหารทั่วไป งานการเจ้าหน้าที่ งานการเงินและพัสดุ งานนิเทศการศึกษา

ผู้วิจัยเห็นว่า งานทั้ง 4 งานดังกล่าว ที่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานนั้น งานนิเทศการศึกษาถือได้ว่าเป็นงานที่มีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด ส่วนงานบริหารทั่วไป งานการเจ้าหน้าที่ งานการเงินและพัสดุ เป็นเพียงงานที่สนับสนุนให้งานนิเทศการศึกษาสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอกับการดำเนินงานนิเทศการศึกษา

ในการดำเนินงานนิเทศการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ บุคคลที่มีบทบาทในฐานะผู้บริหารในหน่วยงานนี้ก็คือ หัวหน้าการประถมศึกษาระดับอำเภอ ที่จะต้องรับผิดชอบ ควบคุม กำกับ ดูแล สนับสนุนและส่งเสริมให้การดำเนินงานนิเทศศึกษามอบหมายให้ศึกษานิเทศก์เป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานนิเทศบุคคลากรในกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน โดยปฏิบัติเป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2533

งานนิเทศการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งมีหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเป็นผู้มีบทบาทในการดำเนินงานนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา

แห่งชาติได้กำหนดไว้ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 179 - 183)

1. งานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการวางแผนการนิเทศ การให้คำปรึกษา สาธิตและแนะนำการนิเทศพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน ควรดำเนินการดังนี้

1.1 ดำเนินการนิเทศ โดยใช้กระบวนการนิเทศ คือ

1.1.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ

1.1.2 วางแผนการนิเทศ

1.1.3 สร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการนิเทศ

1.1.4 ปฏิบัติการนิเทศ

1.1.5 ประเมินผลและรายงาน

1.2 ให้คำปรึกษา สาธิต แนะนำแก่ผู้บริหารโรงเรียน ครู บุคลากรกลุ่มโรงเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษา

1.3 เป็นวิทยากรให้การประชุม อบรมสัมมนา ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรกลุ่มโรงเรียน

1.4 ดำเนินการนิเทศผู้บริหารโรงเรียน ครู บุคลากรกลุ่มโรงเรียน โดยใช้สื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยี

1.5 สนับสนุนและให้ความร่วมมือในการนิเทศการศึกษา และพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในอำเภอ/กิ่งอำเภอ โดย

1.5.1 ประสานงานกับ สปจ. กลุ่มโรงเรียน โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนิเทศการศึกษาภายในอำเภอ/กิ่งอำเภอ

1.5.2 ให้ความร่วมมือในด้านบุคลากร เอกสาร สื่อ เครื่องมือ สถานที่ ฯลฯ

1.5.3 ให้ความร่วมมือในด้านข้อมูล และสารสนเทศ

1.6 ติดตามประเมินผล การปฏิบัติงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรตามขั้นตอนดังนี้

1.6.1 ประชุมวางแผนการติดตามประเมินผล

1.6.2 จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน

1.6.3 สร้างเครื่องมือ

1.6.4 สํารวจผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.6.5 วิเคราะห์ผลการประเมิน

1.6.6 สรุป และรายงานผล

2. งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์วิจัยทางการศึกษา เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เทคนิคและวิธีการใหม่ทางการศึกษา วิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา รวบรวมผลงานวิจัยและเผยแพร่ สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนผลิตเอกสาร และผลงานทางวิชาการ ควรดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษา ค้นคว้า แนวคิด แนวปฏิบัติใหม่ ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา และการบริหารงานวิชาการ โดย

2.1.1 รวบรวมความรู้จากการศึกษาค้นคว้าไว้ในรูปเอกสาร

2.1.2 จัดหารวบรวมผลงาน และเอกสารทางวิชาการ

2.1.3 จัดระบบการจัดเก็บผลงานและเอกสารทางวิชาการ

2.1.4 นำความรู้จากผลงาน เอกสารทางวิชาการที่รวบรวมไว้ไปเป็นแนวทางการปฏิบัติงาน

2.2 จัดทำตำรา เอกสารทางวิชาการ คู่มือครู แผนการสอน และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอนต่าง ๆ

2.3 ส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากรในโรงเรียน/กลุ่มโรงเรียน จัดทำเอกสารประกอบการสอน คู่มือครู แผนการสอน สื่อ และการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ฯลฯ โดยอาจดำเนินการ ดังนี้

2.3.1 จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ด้านการจัดทำเอกสารประกอบการสอน คู่มือครู แผนการสอน สื่อ และการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

2.3.2 จัดประชุมอบรม สัมมนา บุคลากรในโรงเรียน/กลุ่มโรงเรียน เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการจัดทำเอกสารประกอบการสอน คู่มือครู แผนการสอนและหลักสูตรท้องถิ่น ฯลฯ

2.3.3 ประสานงานกับโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนในการจัดทำเอกสารประกอบการสอน คู่มือครู แผนการสอน ฯลฯ

2.4 รวบรวมเอกสารและผลงานวิจัยด้านการศึกษา โดย

2.4.1 ศึกษา เอกสารและผลงานวิจัยด้านการศึกษาจากแหล่งต่าง ๆ

2.4.2 รวบรวมเอกสารและผลการวิจัยด้านการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน

2.4.3 จัดระบบการจัดเก็บเอกสารและผลงานวิจัย

2.4.4 ให้บริการแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

2.5 ดำเนินการวิเคราะห์ วิจัย เพื่อปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนการสอน นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และการนิเทศการศึกษา โดยอาจดำเนินการตามขั้นตอน ต่อไปนี้

2.5.1 ประชุมกำหนดรูปแบบและแนวทางการวิเคราะห์วิจัยโดยเน้นในด้านการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา

2.5.2 เสนอเค้าโครงงานวิเคราะห์ วิจัย

2.5.3 ประชุมพิจารณาเค้าโครงงานวิเคราะห์ วิจัย

2.5.4 จัดทำเครื่องมือการวิเคราะห์ วิจัย

2.5.5 รวบรวมข้อมูล

2.5.6 วิเคราะห์ข้อมูล

2.5.7 สรุปและการรายงานผล

2.5.8 นำผลการวิเคราะห์ วิจัย ไปใช้ในการพัฒนาการศึกษา

2.6 สนับสนุนให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวิเคราะห์ วิจัย แก่บุคลากรในโรงเรียน/กลุ่มโรงเรียน โดย

2.6.1 เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ วิจัย ให้แก่บุคลากรในโรงเรียน/กลุ่มโรงเรียน

2.6.2 จัดประชุม อบรม สัมมนา ผู้บริหารโรงเรียนและครูให้มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ วิจัย

2.6.3 ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้บริหารโรงเรียน และครูในการวิเคราะห์ วิจัย

3. งานพัฒนาการนิเทศ และส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบและเทคนิควิธีการนิเทศให้เหมาะสม สนับสนุน แนะนำ ส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน ควรดำเนินการดังนี้

3.1 พัฒนารูปแบบ และเทคนิควิธีการนิเทศให้เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียน

การสอนแต่ละกลุ่มประสบการณ์/รายวิชา หรือระดับการศึกษา โดยอาจดำเนินการได้ตามขั้นตอนต่อไปนี้

- 3.1.1 รวบรวมรูปแบบ เทคนิควิธีการ สื่อ และเครื่องมือนิเทศ
- 3.1.2 ศึกษาค้นคว้า รูปแบบ เทคนิควิธีการ สื่อ และเครื่องมือนิเทศ
- 3.1.3 ทดลองใช้รูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อ และเครื่องมือนิเทศใหม่
- 3.1.4 ประเมินผลการทดลอง และนำผลไปปรับปรุงแก้ไข
- 3.1.5 จัดทำเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับรูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อ และเครื่องมือนิเทศ
- 3.1.6 ดำเนินการเผยแพร่
- 3.2 สนับสนุนให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน โดย
 - 3.2.1 รวบรวมรูปแบบและเทคนิควิธีการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 3.2.2 จัดทำเอกสารเผยแพร่รูปแบบ และเทคนิควิธีการนิเทศภายในส่งให้โรงเรียน/กลุ่มโรงเรียน
 - 3.2.3 จัดประชุม อบรม สัมมนา ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรกลุ่มโรงเรียนให้มีความรู้ ความสามารถในการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 3.2.4 ให้คำปรึกษาแนะนำแก่บุคลากรในโรงเรียน และกลุ่มโรงเรียนเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน
4. งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการรวบรวม การเผยแพร่ นวัตกรรมและเทคโนโลยี สนับสนุนศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ให้บริการด้านวิชาการแก่โรงเรียน การประสานงานกับศูนย์วิชาการจังหวัดควรดำเนินการดังนี้
 - 4.1 ให้บริการด้านวิชาการแก่โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - 4.2 สนับสนุนให้โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดย
 - 4.2.1 สำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น
 - 4.2.2 สำรวจแหล่งวิทยาการในท้องถิ่นที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน
 - 4.2.3 ผลิตเอกสารความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ส่งให้โรงเรียน/กลุ่มโรงเรียน

4.3 สนับสนุนและประสานงานศูนย์วิชาการจังหวัดและศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน

4.4 ส่งเสริมให้โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน นำสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน

5. งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการวางแผน การจัดทำโครงการ การดำเนินงานตามโครงการ การนิเทศ ติดตามและการรายงานผลการดำเนินงาน ควรดำเนินการดังนี้

5.1 นิเทศติดตามการปฏิบัติงาน/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.2 จัดประชุมอบรมสัมมนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรกลุ่มโรงเรียน เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยอาจดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

5.2.1 กำหนด วัตถุประสงค์ เนื้อหา เป้าหมาย ของการประชุมอบรมสัมมนา

5.2.2 จัดเตรียมเอกสาร เครื่องมือ และสื่อ

5.2.3 ประสานงานกับโรงเรียน/กลุ่มโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.2.4 ดำเนินการประชุม อบรม สัมมนา

5.2.5 สรุปผล และรายงาน

5.2.6 ให้ความร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานที่จัดประชุม อบรมสัมมนา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรกลุ่มโรงเรียน

6. งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำ ข้อมูล และสารสนเทศทางการศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี ติดตามการดำเนินงานและรายงานผลการปฏิบัติตามแผน ควรดำเนินการดังนี้

6.1 จัดทำข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา

6.2 จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี

6.3 ควบคุมผลการปฏิบัติตามนโยบายและแผน

6.4 การประเมินผลการจัดการศึกษา

7. งานประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานทางการศึกษา องค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการ

ศึกษาจัดหาและรวบรวมเอกสาร คู่มือครู ตำราเรียน รวมทั้งสื่อการเรียนการสอนให้กับโรงเรียน ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน ควรดำเนินการดังนี้

7.1 ประสานงานทางวิชาการกับหน่วยงานทางการศึกษา ระดับจังหวัด กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน โดย

7.1.1 ประสานงานด้านเอกสารทางวิชาการ คู่มือครู แผนการสอน ฯลฯ

7.1.2 ประสานงานด้านบุคลากร

7.1.3 ประสานงานด้านนวัตกรรม เทคโนโลยี และสื่อการศึกษา

7.2 ประสานงานทางวิชาการกับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน

7.3 ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีแผนงานโครงการร่วมกัน หรือได้รับมอบหมาย

7.4 ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งอาจจะต่างกรม ต่างกระทรวง หรือรัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน ซึ่งมีแผนงาน/โครงการร่วมกัน

7.5 เผยแพร่ข่าวสารและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ และการจัดการเรียนการสอนให้โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน

7.5.1 รวบรวมนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศและการเรียนการสอนที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน/กลุ่มโรงเรียน

7.5.2 จัดระบบแฟ้มนวัตกรรมทางการศึกษา

7.5.3 เผยแพร่ข่าวสารและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแก่โรงเรียน/กลุ่มโรงเรียน

7.6 เผยแพร่ผลการวิเคราะห์วิจัยให้แก่บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของอำเภอ/กิ่งอำเภอ โดยอาจดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

7.6.1 รวบรวมผลการวิเคราะห์ วิจัย เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

7.6.2 ศึกษารายละเอียดของผลการวิเคราะห์วิจัย

7.6.3 สรุปผลการวิเคราะห์ วิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของอำเภอ/กิ่งอำเภอและโรงเรียนในสังกัด

7.6.4 จัดทำเอกสารสรุปผลการวิเคราะห์วิจัย

7.6.5 จัดส่งเอกสารให้โรงเรียน/กลุ่มโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเผยแพร่โดยวิธีการต่าง ๆ

7.7 เผยแพร่เอกสารทางวิชาการ ตำรา คู่มือครู ฯลฯ ให้แก่โรงเรียน และกลุ่มโรงเรียน โดยอาจดำเนินการดังนี้

7.7.1 สำรวจความต้องการด้านเอกสาร ตำรา คู่มือครู ของโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน

7.7.2 พิจารณาคัดเลือกเอกสาร ตำรา คู่มือครู ฯลฯ ที่เห็นว่า เหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพ

7.7.3 ดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้โรงเรียน/กลุ่มโรงเรียน

7.7.4 จัดส่งเอกสาร ตำรา คู่มือครู ฯลฯ ให้โรงเรียน/กลุ่มโรงเรียน

7.7.5 ติดตามผลการทำเอกสาร ตำรา คู่มือครู ที่โรงเรียน/กลุ่มโรงเรียนนำไปใช้

งานนิเทศการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด โดยสรุป มีอยู่ 7 ลักษณะงาน ได้แก่ งานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์วิจัยทางการศึกษา งานพัฒนาการนิเทศ และส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา งานประสานงานและเผยแพร่เอกสารวิชาการ ซึ่งมีหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเป็นผู้บริหาร ควบคุม กำกับ ให้การดำเนินงานนิเทศการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อการช่วยเหลือผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรกลุ่มโรงเรียนให้สามารถปรับปรุงพัฒนางานในหน้าที่ของตนให้ดียิ่งขึ้น

ปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

ในการดำเนินงานนิเทศการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยมีหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานนิเทศการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนด มักจะประสบปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ซึ่งจะมีผลกระทบต่อความสำเร็จของงานที่วางแผนไว้ จะต้องหาทางป้องกันและแก้ไขเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลสำเร็จของงาน สำหรับการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอก็ประสบกับปัญหาหรืออุปสรรคหลายประการ ดังเช่น ขาดการวางแผน การจัดตั้งงบประมาณ การปฏิบัติงานไม่ทั่วถึง

การนิเทศภายในไม่ได้ผล และคุณภาพการศึกษายังไม่อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 12 - 18) การขาดสื่อและเครื่องมือนิเทศการศึกษา การขาดอัตรากำลังศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานอื่นมากเกินไป และผู้รับการนิเทศไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (ศักดิ์ดา ภูเจริญ. 2534 ; ทรงยศ ชัยมงคล. 2534) การนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาไม่ต่อเนื่องสม่ำเสมอ ขาดการอบรม การคิดค้น และเผยแพร่ผลการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เอกสาร และสื่อการเรียนการสอนมีไว้บริการไม่เพียงพอกับความต้องการของโรงเรียนและโครงการอนุรักษ์เอกลักษณ์ไทยและวัฒนธรรมในท้องถิ่นไม่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างจริงจัง (นงคราญ ไชยวงศ์. 2536 : บทคัดย่อ)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน (2539 : 18) ได้สรุปปัญหาในการจัดการศึกษาในปีงบประมาณ 2539 พบว่า ในด้านบริหารและสนับสนุนมีปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ งบประมาณสนับสนุนที่ได้รับไม่เพียงพอ ประสิทธิภาพการบริหารงานของหน่วยงานในสังกัดทุกระดับ ในบางด้านยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ เช่น ในด้านการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ การจัดระบบประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

จากปัญหาข้างต้น สรุปได้ว่า การดำเนินงานนิเทศการศึกษาในสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งมีหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานนิเทศการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จนั้นมีปัญหา ได้แก่ ขาดการวางแผนการนิเทศที่ดี งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดสื่อ และเครื่องมือนิเทศ มีการนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาอย่างไม่สม่ำเสมอและทั่วถึงอัตรากำลังศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอ ขาดการคิดค้นและเผยแพร่งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้รับการนิเทศบางส่วนยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับบทบาทในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรในปัจจุบัน ปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอโดยภาพรวมยังไม่อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุธน อ่อนชู (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่องบทบาทการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มี

คุณวุฒิ วิทยวุฒิ และประสบการณ์ในตำแหน่งต่างก็มีทักษะต่อบทบาทการบริหารงานของ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ เกี่ยวกับการบริหารงานทั้ง 6 งาน ทั้งบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวัง โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พิทยา จันตาไชย (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จังหวัดอุดรธานี พบว่า การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ที่เป็นจริงในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอและศึกษานิเทศก์อำเภอ อยู่ใน ระดับปานกลาง 6 ด้าน คือ งานพัฒนาการศึกษา งานการเรียนการสอน งานส่งเสริม คุณลักษณะนักเรียน งานนิเทศ และตรวจเยี่ยม งานสนับสนุนวิชาการ งานข้อมูลทางการ ศึกษา มีเพียงงานศูนย์วัสดุอุปกรณ์ที่อยู่ในระดับต่ำ สำหรับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่ คาดหวังให้ปฏิบัตินั้น ปรากฏว่า อยู่ในระดับสูงทั้ง 7 ด้าน ส่วนการเปรียบเทียบการปฏิบัติงาน นิเทศการศึกษาที่เป็นจริงกับที่คาดหวังให้ปฏิบัติในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือ กิ่งอำเภอตามทักษะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและศึกษานิเทศก์อำเภอ ปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กฤษฎาญ แก้วโสภา (2533 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเขตการศึกษา 11 ผลการศึกษาพบว่า งานนิเทศ การศึกษาและวิชาการส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดให้มีการเผยแพร่งานวิจัย มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง การให้การนิเทศด้วยการ ประชุมกลุ่มย่อยมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ทรงยศ ชัยมงคล (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการนิเทศโรงเรียนประถมศึกษา ของศึกษานิเทศก์อำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า การปฏิบัติ งานตามบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ด้านการส่งเสริมให้โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนนิเทศการศึกษาได้ งานที่ปฏิบัติน้อย ได้แก่ ด้านการร่วมมือในงานวิจัยและส่งเสริมการนำผลการวิจัยไปใช้ การปฏิบัติตามกระบวนการ นิเทศการศึกษา พบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอปฏิบัติในชั้นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและ ความต้องการและชั้นการวางแผนอยู่ในระดับมาก ปฏิบัติในชั้นการสร้างสื่อ เครื่องมือและ พัฒนาวิธีการ ชั้นปฏิบัติการนิเทศการศึกษา และชั้นการประเมินผลและรายงานผลอยู่ในระดับ ปานกลาง ปัญหาและอุปสรรคในการนิเทศการศึกษาพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ การขาดสื่อและเครื่องมือนิเทศการศึกษา การขาดอัตรากำลังศึกษา

นิเทศก์อำเภอ การนิเทศไม่ทั่วถึง ศึกษาานิเทศก์อำเภอปฏิบัติงานอื่นมากเกินไป และผู้รับการนิเทศไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

วรุเทพ วรวัฒนานนท์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานในหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน พบว่า ระดับพฤติกรรมการบริหารงานในหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยส่วนรวมมีพฤติกรรมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และปัญหาการบริหารงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยส่วนรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยงานนิเทศการศึกษามีปัญหาสูงสุด

นงคราญ ไชยวงศ์ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัญหาการบริหารงานสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพะเยา พบว่า ปัญหาการบริหารงานสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยส่วนรวมและในแต่ละงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยงานนิเทศการศึกษามีปัญหาสูงสุด รองลงมาคืองานการเงินและพัสดุ งานบริหารทั่วไป และงานการเจ้าหน้าที่ตามลำดับ สำหรับงานนิเทศศึกษานั้นมีประเด็นปัญหาที่สำคัญคือการนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาไม่ต่อเนื่อง สม่่าเสมอ ขาดการอบรม การคิดค้นและเผยแพร่ผลการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เอกสารและสื่อการเรียนการสอนมีให้บริการไม่เพียงพอกับความต้องการของโรงเรียน โครงการอนุรักษ์เอกลักษณ์ไทยและวัฒนธรรมในท้องถิ่นไม่ได้รับการส่งเสริม สนับสนุนอย่างจริงจัง

วรุณา ศุภมันตา (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูสายการสอนใน 3 ด้านคือ ด้านการพัฒนางานวิชาการด้านการพัฒนาการนิเทศการศึกษา และด้านการวิจัยประเมินผลและบริการผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ทั้ง 3 ด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก และตามความคิดเห็นของครูสายการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

เอนก รัศมี (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6 พบว่า การปฏิบัติงานของศึกษา

นิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ทั้ง 3 งาน คือ งานพัฒนางานวิชาการ งานพัฒนา การนิเทศและงานวิจัย ประเมินผลและบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา แต่ละงานก็พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ศึกษาานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน ปฏิบัติงานโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ศึกษาานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มี ประสบการณ์ในตำแหน่งแตกต่างกันมีระดับการปฏิบัติ งานโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และศึกษาานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาด ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอต่างกัน ปฏิบัติงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ยังพบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษาานิเทศก์ สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ ทั้ง 3 งาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละงาน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง และผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษาานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาที่มี วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่งและขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ที่ต่างกัน พบว่า มีระดับปัญหาการปฏิบัติงานโดยภาพรวม งานพัฒนางานวิชาการ งาน พัฒนาการนิเทศและงานวิจัย ประเมินผลและบริการไม่แตกต่างกัน

4. ทิลahun (พิทยา จันถาไชย. 2531 : 36 ; อ้างอิงมาจาก Tilahun. 1983 : 2163 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่พึงประสงค์ของการพัฒนา ประเทศเอธิโอเปีย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู ศึกษาานิเทศก์ และนักวิชาการ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ครู ศึกษาานิเทศก์ และนักวิชาการ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า กิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศภายใน โรงเรียน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การฝึกอบรม แนะนำการฝึกอบรมปฏิบัติการ การสาธิตการสอนโดยศึกษาานิเทศก์ การประชุมกลุ่มย่อยของครู การเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกต การสอน และยังมีความเห็นสอดคล้องกันอีกว่า การจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนมีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

✕ นารันโจ (Naranjo. 1993 : 973) ได้ศึกษาบทบาทของศึกษาานิเทศก์ในการนิเทศ การศึกษาในโคลัมเบีย พบว่า การขยายตัวของระบบการศึกษาของโคลัมเบียมาถึงจุดที่ต้อง ทำการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการศึกษาของรัฐ แต่เดิมระบบการนิเทศถูกออกแบบสำหรับ ประเทศ ซึ่งมีประชากรเพียงครึ่งหนึ่งของประชากรในปัจจุบัน มีทรัพยากรบุคคลเพียง 1 ใน 3 และทรัพยากรการเงินน้อยกว่า 1 ใน 5 ของปัจจุบัน ด้วยเหตุผลนี้เอง จึงจำเป็นที่จะต้องขยาย ขอบข่ายงานด้านการนิเทศให้ครอบคลุมตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับบัณฑิต ศึกษา รวมทั้งการศึกษานอกโรงเรียน กิจกรรมทางวัฒนธรรม กิจกรรมนันทนาการทุกประเภท

และการพัฒนาการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงมีแนวโน้มการกระจายอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการมากขึ้น ข้อเสนอแนะทั่วไป คือ การกำหนดบทบาทของรัฐในเรื่องการบริหารการศึกษาของแต่ละระดับกระทรวงศึกษาธิการควรเป็นผู้อำนวยการ วางแผน ประสานงานและประเมินผลการศึกษา ส่วนเขตการศึกษาควรเป็นผู้บริหารและปฏิบัติในระดับของตน โดยคำนึงถึงบุคลากร และการจัดวางตำแหน่งบุคลากรของตน

ริกส์ (Riggs. 1993 : 1187 - A) ได้ศึกษาว่า สมรรถภาพอะไรบ้างที่มีความสำคัญช่วยให้ครูใหญ่ระดับประถมศึกษาเป็นผู้นำการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ปรากฏว่า สมรรถภาพที่สำคัญมี 9 อย่าง ได้แก่ ความเป็นผู้นำ การสื่อสาร การจัดการกระบวนการกลุ่ม การพัฒนาและดำเนินการหลักสูตร การนิเทศการสอน การนิเทศการปฏิบัติงาน การประเมินผล การบริหาร และการจัดการการเงิน เป็นเรื่องสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในฐานะที่เป็นผู้นำทางการศึกษา

เซ่ง (Zeng. 1994 : 4353 - A) ได้ทำการศึกษาการนิเทศการสอนในประเทศจีนพบว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกิจกรรมทางการศึกษาที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งมุ่งให้ความช่วยเหลือครูที่ทำการสอนในชั้นเรียน โดยมีจุดประสงค์เพื่อการปรับปรุงการสอนของครู การนิเทศการสอนเป็นหน้าที่ที่สำคัญมานานแล้ว แต่ยังไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร เนื่องจากลัทธิทางการเมืองซึ่งส่งผลถึงการวางนโยบายทางการศึกษา ซึ่งมุ่งเน้นเรื่องการเมือง และอุดมการณ์ทางการศึกษามากกว่ามุ่งเน้นความสำคัญของวิชาการหรือพัฒนาทางสมอง แต่เมื่อสังคมและการเมืองเปลี่ยนแปลงใน ค.ศ.1977 ทำให้มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมากในการปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ จึงได้ให้ความสนใจทางด้านการนิเทศการสอนสำหรับครูประถมศึกษาและมัธยมศึกษามากขึ้น

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอแตกต่างกัน
2. ศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

แตกต่างกัน

3. ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในสภาพพื้นที่ของอำเภอต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอแตกต่างกัน
4. ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในสภาพพื้นที่ของอำเภอต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน ในบทนี้ ผู้วิจัยเสนอขั้นตอนวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ จำนวน 27 คน และผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 278 คน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน ในปี พ.ศ.2541 รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 305 คน ดังนี้

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นศึกษานิเทศก์ จำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ตามขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ คือ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอขนาดใหญ่ 3 แห่ง จำนวน 12 คน และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอขนาดเล็ก 5 แห่ง จำนวน 15 คน ตามที่ปรากฏในตาราง 1

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ตามสภาพพื้นที่ของอำเภอ คือ อำเภอที่ราบสูงและภูเขา จำนวน 4 อำเภอ จำนวน 137 คน และอำเภอที่ราบลุ่ม จำนวน 4 อำเภอ จำนวน 141 คน ตามที่ปรากฏในตาราง 2

ตาราง 1 จำนวนศึกษานิเทศก์ที่ใช้เพื่อการวิจัย

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และกิ่งอำเภอ	ขนาดของสำนักงานการประถมศึกษา		รวม
	ใหญ่	เล็ก	
เมืองลำพูน	4	-	4
ป่าซาง	4	-	4
ลี้	4	-	4
บ้านโฮ้ง	-	4	4
แม่ทา	-	4	4
ทุ่งหัวช้าง	-	3	3
บ้านธิ	-	2	2
เวียงหนองล่อง	-	2	2
รวม	12	15	27

ตาราง 2 จำนวนผู้บริหารโรงเรียนที่ใช้เพื่อการวิจัย

อำเภอและกิ่งอำเภอ	สภาพพื้นที่ของอำเภอ		รวม
	อำเภอ ที่ราบสูงและภูเขา	อำเภอ ที่ราบลุ่ม	
เมืองลำพูน	-	74	74
ป่าซาง	-	42	42
ลี้	46	-	46
บ้านโฮ้ง	36	-	36
แม่ทา	36	-	36
ทุ่งหัวช้าง	19	-	19
บ้านธิ	-	10	10
เวียงหนองล่อง	-	15	15
รวม	137	141	278

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาขอบข่ายการดำเนินงานนิเทศการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดใน 7 ลักษณะงานคือ งานนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์วิจัยทางการศึกษา งานพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา งานประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ โดยแบ่งเป็น 2 ชุดดังนี้

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับศึกษานิเทศก์

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

ในแบบสอบถามแต่ละชุดจะแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอใน 7 ลักษณะงาน คำถามของแต่ละชุดมีบางคำถามที่มีข้อความคล้ายและแตกต่างกัน ข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอใน 7 ลักษณะงาน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานนิเทศการศึกษา ศึกษา ขอบข่ายงานนิเทศการศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนด และศึกษาหลักเกณฑ์การสร้างแบบสอบถามตามแนวของ ลิเกิร์ต (วิเชียร เกตุสิงห์. 2530 : 78 - 86)

2. นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทั้ง 7 ลักษณะงาน แล้วนำแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการ ควบคุมปฏิญานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและเสนอแนะ แล้วนำไปแก้ไขปรับปรุง

3. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุม ปฏิญานิพนธ์แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิเทศการศึกษา ด้านการวิจัย จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงและให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้ ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้เชี่ยวชาญได้แก่

1) อาจารย์ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2) นายเกียรติ อัมพรายนี ผู้อำนวยการสำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการ ศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

3) นายกุล นิลแพทย์ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน

4) นางสาววิไล หวันแก้ว ศึกษาพิเศษ 9 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ลำพูน

5) นายสำรวย บันดอนตอง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเมืองลำพูน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับศึกษานิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 50 คน ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ จำนวน 20 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นประชากรคนละกลุ่มที่ ศึกษา เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 200 - 202) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ฉบับสำหรับศึกษานิเทศก์ ในส่วนของการปฏิบัติงาน

เท่ากับ .9466 และปัญหาการปฏิบัติงานเท่ากับ .9788 และฉบับสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ได้ค่าความเชื่อมั่น ในส่วนของการปฏิบัติงานเท่ากับ .9747 และปัญหาการปฏิบัติงานเท่ากับ .9801

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วเสนออาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาโทเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยส่งหนังสือแนะนำตัวถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน เพื่อขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังสำนักงานสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ แล้วให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการวิจัย โดยผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคนบรรจุแบบสอบถามที่ตอบแล้วลงในซองที่ผู้วิจัยส่งไปพร้อมแบบสอบถาม ผนึกซองให้มิดชิด ส่งคืนผู้วิจัยในระยะเวลาที่กำหนดไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอภษี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. ติดตามแบบสอบถามด้วยตนเอง

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด ซึ่งแบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับศึกษานิเทศก์ ส่งไป 27 ฉบับ ได้รับคืนมาครบทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และแบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับผู้บริหารโรงเรียนส่งไป 278 ฉบับ ได้รับคืนมา 258 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.81

2. หาค่าร้อยละของข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ตามตัวแปรที่กำหนด

3. ตรวจให้คะแนนแบบสอบถามตอนที่ 2 ตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้

ระดับการปฏิบัติ /ระดับปัญหามากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
ระดับการปฏิบัติ /ระดับปัญหามาก	ให้ 4 คะแนน
ระดับการปฏิบัติ /ระดับปัญหปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
ระดับการปฏิบัติ /ระดับปัญหาน้อย	ให้ 2 คะแนน
ระดับการปฏิบัติ /ระดับปัญหาน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC+

4. หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา เป็นรายชื่อ รายลักษณะงาน โดยภาพรวม การประเมินค่าและแปลความหมาย ค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ดังนี้

- 4.50 - 5.00 หมายถึง การปฏิบัติ /ปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.50 - 4.49 หมายถึง การปฏิบัติ /ปัญหาอยู่ในระดับมาก
- 2.50 - 3.49 หมายถึง การปฏิบัติ /ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50 - 2.49 หมายถึง การปฏิบัติ /ปัญหาอยู่ในระดับน้อย
- 1.00 - 1.49 หมายถึง การปฏิบัติ /ปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. เปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกตามขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยใช้ t-test

6. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกตามสภาพพื้นที่ของอำเภอ โดยใช้ t-test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลจากแบบสอบถาม
(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 73 - 79)
2. ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ t-test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 :
100 - 101)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ดังนี้

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t แทน ค่าที

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางและคำอธิบายตาราง โดยเรียงตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามตามที่ปรากฏในตาราง 3

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูนตามที่ปรากฏในตาราง 4 - 7

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูนตามที่ปรากฏในตาราง 8 - 11

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกตามขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ตามที่ปรากฏในตาราง 12 - 13

ตอนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกตามสภาพพื้นที่ของอำเภอ ตามที่ปรากฏในตาราง 14 - 15

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามที่ปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	ศึกษานิเทศก์ N = 27		ผู้บริหารโรงเรียน N = 258	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ				
ชาย	21	77.8	244	94.6
หญิง	6	22.2	14	5.4
ตำแหน่ง				
ครูใหญ่	-	-	93	36.1
อาจารย์ใหญ่	-	-	144	55.8
ผู้อำนวยการโรงเรียน	-	-	21	8.1
ศึกษานิเทศก์	27	100.0	-	-
เขตอำเภอ/กิ่งอำเภอ				
เมืองลำพูน	4	14.8	68	26.3
ป่าซาง	4	14.8	38	14.7
ลี้	4	14.8	42	16.3
บ้านโฮ้ง	4	14.8	35	13.6
แม่ทา	4	14.8	32	12.4
ทุ่งหัวช้าง	3	11.2	18	7.0
บ้านธิ	2	7.4	10	3.9
เวียงหนองล่อง	2	7.4	15	5.8

จากตาราง 3 พบว่า คีษานีเทศก์ส่วนมากเป็นชาย จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 77.8 และคีษานีเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอต่าง ๆ ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน

สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน ส่วนมากเป็นชาย จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 94.6 ผู้บริหารโรงเรียนส่วนมากดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 55.8 และส่วนมากเป็นผู้บริหารโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองลำพูน จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียน
เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน
ตามที่ปรากฏในตาราง 4 - 7

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติในการดำเนินงานนิเทศการ
ศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูนโดยภาพรวมตามความคิดเห็นของ
ศึกษานิเทศก์ (N = 27)

งาน ที่	สภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1	งานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา	3.60	0.67	มาก
2	งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษา	3.59	0.73	มาก
3	งานพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายใน โรงเรียน	3.76	0.78	มาก
4	งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการ ศึกษา	3.36	0.63	ปานกลาง
5	งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ	4.00	0.73	มาก
6	งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา	3.96	0.69	มาก
7	งานประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ	3.80	0.69	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.72	0.59	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศ
การศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดลำพูนโดยภาพรวม อยู่ในระดับการปฏิบัติ
มาก ($\bar{X} = 3.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายลักษณะงานพบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง 1 งาน
ได้แก่ งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา นอกนั้นอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติในการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ (N = 27)

ข้อ	สภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1	งานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ให้มีการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ เพื่อวางแผนการนิเทศการศึกษาในระดับอำเภอ	3.48	0.85	ปานกลาง
2	ให้มีวิทยากรระดับอำเภอในการประชุม อบรม สัมมนาผู้บริหารโรงเรียนและครู	3.89	0.93	มาก
3	ให้มีการให้คำปรึกษา แนะนำด้านการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาแก่ผู้บริหารโรงเรียนและครู	3.78	0.93	มาก
4	ให้มีการนิเทศการศึกษาโดยใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี	3.07	0.83	ปานกลาง
5	ให้มีการติดตามผลและประเมินผลการปฏิบัติงาน พัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับอำเภอ	3.78	0.70	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.60	0.67	มาก
6	งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษา สนับสนุนให้ศึกษานิเทศก์ศึกษาค้นคว้า แนวคิด เทคนิค และวิธีการใหม่ๆเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา	3.78	0.80	มาก
7	สนับสนุนให้ศึกษานิเทศก์จัดทำเอกสารทางวิชาการ	3.89	0.64	มาก
8	ให้มีการวิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาการศึกษาในระดับ อำเภอ	3.44	1.01	ปานกลาง
9	ให้มีการรวบรวมเอกสารและผลงานการวิเคราะห์ วิจัย ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาในระดับ อำเภอ	3.48	0.94	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
10	ให้มีการช่วยเหลือแนะนำแก่ผู้บริหารโรงเรียนและ ครูในการวิเคราะห์ วิจัย ทางการศึกษา รวมเฉลี่ย	3.37 3.59	0.88 0.73	ปานกลาง มาก
11	งานพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายใน โรงเรียน สนับสนุนศึกษานิเทศก์ให้พัฒนารูปแบบ เทคนิค วิธีการนิเทศการศึกษา	3.81	0.83	มาก
12	ให้มีการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับรูปแบบ เทคนิค วิธีการ นิเทศการศึกษาเพื่อเผยแพร่	3.44	0.89	ปานกลาง
13	ให้มีการประชุม อบรม สัมมนา แก่ผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน	3.85	0.91	มาก
14	สนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนทำการนิเทศภายใน โรงเรียน	4.04	0.81	มาก
15	ให้มีการประเมินผลการพัฒนาการนิเทศการศึกษา เพื่อนำผลไปปรับปรุงแก้ไข รวมเฉลี่ย	3.63 3.76	0.88 0.78	มาก มาก
16	งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการ ศึกษา ให้มีการรวบรวมสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการ ศึกษาอย่างเป็นระบบในระดับอำเภอ	3.37	0.84	ปานกลาง
17	ให้มีบริการสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาแก่ ครูในระดับอำเภอ	3.30	0.67	ปานกลาง
18	สนับสนุนให้ครูนำสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการ ศึกษามาใช้พัฒนาการเรียนการสอน	3.70	0.72	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
19	สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่ม โรงเรียนให้สามารถบริการด้านวิชาการแก่ครู	3.26	0.90	ปานกลาง
20	ให้มีการประสานงานระหว่าง สปอ. กับศูนย์วิชาการ จังหวัดเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	3.19	0.83	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	3.36	0.63	ปานกลาง
21	<u>งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ</u> ให้มีการปฏิบัติงาน/โครงการตามแผนที่กำหนดใน ระดับอำเภอ	4.00	0.92	มาก
22	ส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนจัดทำโครงการเพื่อพัฒนา การเรียนการสอน	3.96	0.90	มาก
23	ให้มีการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน/โครงการที่ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.04	0.76	มาก
24	ให้มีการประชุม อบรม สัมมนาผู้บริหารโรงเรียนและ ครูเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.15	0.77	มาก
25	ให้มีการสรุปและรายงานผลการปฏิบัติงาน/โครงการ ตามแผนที่กำหนดในระดับอำเภอ	3.85	0.82	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.00	0.73	มาก
26	<u>งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา</u> ให้มีการจัดทำข้อมูล สารสนเทศทางการศึกษาใน ระดับอำเภอ	3.74	0.81	มาก
27	ให้มีนโยบายการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่ชัดเจน	3.81	0.79	มาก
28	ให้มีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาในระดับอำเภอ	4.11	0.75	มาก
29	ให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีในระดับอำเภอ	4.22	0.75	มาก
30	ให้มีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติ การประจำปีในระดับอำเภอ	3.89	0.93	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.96	0.69	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
31	งานประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ ให้มีการประสานงานวิชาการระหว่าง สปอ. กับ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด	3.89	0.85	มาก
32	ให้มีการร่วมมือกับหน่วยงานทางการศึกษาที่มีแผน งาน/โครงการร่วมกัน	3.89	0.80	มาก
33	ให้มีการจัดหาเอกสารทางวิชาการแจกจ่ายแก่โรงเรียน	3.81	0.79	มาก
34	ให้มีการเผยแพร่เอกสารที่เป็นประโยชน์ต่อการ พัฒนาคุณภาพทางวิชาการแก่ครู	3.74	0.76	มาก
35	ให้มีการติดตามผลและรายงานผลการนำเอกสารทาง วิชาการไปใช้ประโยชน์ต่อการเรียน	3.67	0.78	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.80	0.69	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อสภาพการดำเนินงาน
นิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกเป็นรายลักษณะงาน
ดังนี้

งานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อ
สภาพการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก
($\bar{X} = 3.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง 2 ข้อ ได้แก่ ให้มีการ
สำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ เพื่อวางแผนการนิเทศการศึกษาในระดับอำเภอและ
ให้มีการนิเทศการศึกษาโดยใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี นอกนั้นอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก

งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษา ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อ
สภาพการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก
($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก 2 ข้อ ได้แก่ สนับสนุนให้

ศึกษานิเทศก์ ศึกษาค้นคว้าแนวคิด เทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา และสนับสนุนให้ศึกษานิเทศก์ จัดทำเอกสารทางวิชาการ นอกนั้นอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง

งานพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อสภาพการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง 1 ข้อ ได้แก่ ให้มีการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับรูปแบบ เทคนิค วิธีการนิเทศการศึกษาเพื่อเผยแพร่ นอกนั้นอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก

งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อสภาพการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก 1 ข้อ ได้แก่ สนับสนุนให้ครูนำสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้พัฒนาการเรียนการสอน นอกนั้นอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง

งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อสภาพการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติมากทุกข้อ

งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อสภาพการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอโดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติมากทุกข้อ

งานประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อสภาพการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติมากทุกข้อ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติในการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูนโดยภาพรวม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน (N = 258)

งานที่	สภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	งานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา	3.18	0.64	ปานกลาง
2	งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษา	2.96	0.80	ปานกลาง
3	งานพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน	3.38	0.66	ปานกลาง
4	งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา	2.91	0.81	ปานกลาง
5	งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ	3.61	0.66	มาก
6	งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา	3.67	0.64	มาก
7	งานประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ	3.23	0.79	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	2.28	0.60	ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดลำพูน โดยภาพรวม อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายลักษณะงาน พบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก 2 งาน ได้แก่ งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา นอกอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติในการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน (N = 258)

ข้อ	สภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1	งานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ให้มีการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ เพื่อวางแผนการนิเทศการศึกษาในระดับโรงเรียน	3.38	0.81	ปานกลาง
2	จัดให้มีวิทยากรระดับอำเภอในการประชุม อบรม สัมมนาผู้บริหารโรงเรียนและครู	3.21	0.87	ปานกลาง
3	ให้มีการให้คำปรึกษา แนะนำด้านการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาแก่ผู้บริหารโรงเรียนและครู	3.38	0.80	ปานกลาง
4	ให้มีการนิเทศการศึกษาโดยใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี	2.80	0.88	ปานกลาง
5	ให้มีการติดตามผลและประเมินผลการปฏิบัติงาน พัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับโรงเรียน	3.15	0.83	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	3.18	0.64	ปานกลาง
6	งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษา สนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนศึกษาค้นคว้า แนวคิด เทคนิค และวิธีการใหม่ๆเกี่ยวกับการศึกษา	3.26	0.96	ปานกลาง
7	สนับสนุนให้ครูจัดทำเอกสารทางวิชาการเพื่อพัฒนา การเรียนการสอน	3.30	0.93	ปานกลาง
8	ให้มีการวิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาการศึกษาในระดับ โรงเรียน	2.70	0.93	ปานกลาง
9	ส่งเสริมให้ครูทำการวิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาการ เรียนการสอน	2.82	0.97	ปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
10	ให้มีการช่วยเหลือแนะนำแก่ผู้บริหารโรงเรียนและ ครูในการวิเคราะห์ วิจัย ทางการศึกษา รวมเฉลี่ย	2.74 2.96	0.97 0.80	ปานกลาง ปานกลาง
11	งานพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายใน โรงเรียน สนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนพัฒนารูปแบบ เทคนิค วิธีการนิเทศการศึกษา	3.38	0.80	ปานกลาง
12	สนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูจัดทำเอกสาร เกี่ยวกับรูปแบบ เทคนิค วิธีการนิเทศการศึกษาเพื่อ เผยแพร่	3.00	0.85	ปานกลาง
13	สนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนทำการนิเทศภายใน โรงเรียน	3.89	0.74	มาก
14	ให้มีการให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับการนิเทศ ภายในโรงเรียนแก่ผู้บริหารโรงเรียนและครู	3.41	0.77	ปานกลาง
15	ให้มีการประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนเพื่อนำผลไปปรับปรุงแก้ไข รวมเฉลี่ย	3.22 3.38	0.89 0.66	ปานกลาง ปานกลาง
16	งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการ ศึกษา ให้มีการรวบรวมสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการ ศึกษาอย่างเป็นระบบในระดับกลุ่มโรงเรียน	2.69	0.90	ปานกลาง
17	ให้มีบริการสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาแก่ ครูในระดับกลุ่มโรงเรียน	2.58	0.93	ปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
18	สนับสนุนให้ครูนำสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการ ศึกษามาใช้พัฒนาการเรียนการสอน	3.49	0.85	ปานกลาง
19	สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่ม โรงเรียนให้สามารถบริการด้านวิชาการแก่ครู	2.97	1.00	ปานกลาง
20	ให้มีการประสานงานระหว่าง สปอ. กับศูนย์วิชาการ กลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	2.83	1.08	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	2.91	0.81	ปานกลาง
<u>งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ</u>				
21	สนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูปฏิบัติงาน/ โครงการตามแผนที่กำหนดในระดับโรงเรียน	3.86	0.79	มาก
22	ส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนจัดทำโครงการเพื่อพัฒนา การเรียนการสอน	3.78	0.78	มาก
23	ให้มีการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน/โครงการที่ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.48	0.77	ปานกลาง
24	ให้มีการประชุม อบรม สัมมนาผู้บริหารโรงเรียนและ ครูเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.54	0.80	มาก
25	ให้มีการสรุปและรายงานผลการปฏิบัติงาน/โครงการ ตามแผนที่กำหนดในระดับโรงเรียน	3.40	0.88	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	3.61	0.66	มาก
<u>งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา</u>				
26	ให้มีการจัดทำข้อมูล สารสนเทศทางการศึกษาใน ระดับโรงเรียน	3.39	0.84	ปานกลาง
27	ส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูนำข้อมูลสาร- สนเทศทางการศึกษาไปใช้ในการวางแผนพัฒนา การศึกษาในโรงเรียน	3.51	0.82	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
28	ให้มีนโยบายการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่ชัดเจน	3.49	0.83	ปานกลาง
29	ส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปีในระดับโรงเรียน	4.17	0.74	มาก
30	ให้มีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติ การประจำปีของโรงเรียน	3.77	0.84	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.67	0.64	มาก
31	งานประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ ให้มีการประสานงานวิชาการระหว่าง สปอ. กับ โรงเรียน	3.46	0.88	ปานกลาง
32	ให้มีการร่วมมือกับโรงเรียนในการพัฒนางานวิชาการ	3.38	0.89	ปานกลาง
33	ให้มีการจัดหาเอกสารทางวิชาการแจกจ่ายแก่โรงเรียน	3.14	0.93	ปานกลาง
34	ให้มีการเผยแพร่เอกสารที่เป็นประโยชน์ต่อการ พัฒนาคุณภาพทางวิชาการแก่ครู	3.17	0.94	ปานกลาง
35	ให้มีการติดตามผลและรายงานผลการนำเอกสารทาง วิชาการไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน	2.98	0.97	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	3.23	0.79	ปานกลาง

จากตาราง 7 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกเป็นรายลักษณะงานดังนี้

งานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อสภาพการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ($\bar{X} = 3.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลางทุกข้อ

งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อสภาพการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลางทุกข้อ

งานพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อสภาพการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก 1 ข้อ ได้แก่ สนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนทำการนิเทศภายในโรงเรียน นอกนั้นอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง

งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อสภาพการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลางทุกข้อ

งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อสภาพการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง 2 ข้อ ได้แก่ ให้มีการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน/โครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและให้มีการสรุปและรายงานผลการปฏิบัติงาน/โครงการ ตามแผนที่กำหนดในระดับโรงเรียน นอกนั้นอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก

งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อสภาพการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง 2 ข้อ ได้แก่ ให้มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาในระดับโรงเรียน และให้เป็นนโยบายการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่ชัดเจน นอกนั้นอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก

งานประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อสภาพการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลางทุกข้อ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน
เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน
ตามที่ปรากฏในตาราง 8 - 11

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษา
ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน โดยภาพรวมตามความคิดเห็นของศึกษา
นิเทศก์ (N = 27)

งาน ที่	ปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปัญหา
1	งานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา	2.35	0.82	น้อย
2	งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษา	2.46	0.68	น้อย
3	งานพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายใน โรงเรียน	2.22	0.66	น้อย
4	งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการ ศึกษา	2.56	0.62	ปานกลาง
5	งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ	2.24	0.75	น้อย
6	งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา	2.17	0.71	น้อย
7	งานประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ	2.24	0.71	น้อย
	รวมเฉลี่ย	2.32	0.61	น้อย

จากตาราง 8 พบว่า ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศ
การศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปัญหาน้อย
($\bar{X} = 2.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายลักษณะงานพบว่า อยู่ในระดับปัญหามาก 1 งาน ได้แก่
งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา นอกนั้นอยู่ในระดับปัญหาน้อย

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษา
ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์
(N = 27)

ข้อ	ปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปัญหา
1	งานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ให้มีการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ เพื่อวางแผนการนิเทศการศึกษาในระดับอำเภอ	2.44	0.93	น้อย
2	ให้มีวิทยากรระดับอำเภอในการประชุม อบรม สัมมนาผู้บริหารโรงเรียนและครู	2.07	1.00	น้อย
3	ให้มีการให้คำปรึกษา แนะนำด้านการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาแก่ผู้บริหารโรงเรียนและครู	2.26	1.06	น้อย
4	ให้มีการนิเทศการศึกษาโดยใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี	2.67	1.00	ปานกลาง
5	ให้มีการติดตามผลและประเมินผลการปฏิบัติงาน พัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับอำเภอ	2.30	0.78	น้อย
	รวมเฉลี่ย	2.35	0.82	น้อย
6	งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษา สนับสนุนให้ศึกษานิเทศก์ศึกษาค้นคว้า แนวคิด เทคนิค และวิธีการใหม่ๆเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา	2.37	0.88	น้อย
7	สนับสนุนให้ศึกษานิเทศก์จัดทำเอกสารทางวิชาการ	2.44	0.93	น้อย
8	ให้มีการวิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาการศึกษาในระดับ อำเภอ	2.59	0.84	ปานกลาง
9	ให้มีการรวบรวมเอกสารและผลงานการวิเคราะห์ วิจัย ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาในระดับ อำเภอ	2.44	0.70	น้อย
10	ให้มีการช่วยเหลือแนะนำแก่ผู้บริหารโรงเรียนและ ครูในการวิเคราะห์ วิจัย ทางการศึกษา	2.44	0.64	น้อย
	รวมเฉลี่ย	2.46	0.68	น้อย

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปัญหา
	<u>งานพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายใน โรงเรียน</u>			
11	สนับสนุนศึกษานิเทศก์ให้พัฒนารูปแบบ เทคนิค วิธีการนิเทศการศึกษา	2.15	0.60	น้อย
12	ให้มีการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับรูปแบบ เทคนิค วิธีการ นิเทศการศึกษาเพื่อเผยแพร่	2.33	0.73	น้อย
13	ให้มีการประชุม อบรม สัมมนา แก่ผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน	2.00	0.92	น้อย
14	สนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนทำการนิเทศภายใน โรงเรียน	2.30	0.91	น้อย
15	ให้มีการประเมินผลการพัฒนาการนิเทศการศึกษา เพื่อนำผลไปปรับปรุงแก้ไข	2.33	0.68	น้อย
	รวมเฉลี่ย	2.22	0.66	น้อย
	<u>งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการ ศึกษา</u>			
16	ให้มีการรวบรวมสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการ ศึกษาอย่างเป็นระบบในระดับอำเภอ	2.48	0.64	น้อย
17	ให้มีบริการสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาแก่ ครูในระดับอำเภอ	2.52	0.80	ปานกลาง
18	สนับสนุนให้ครูนำสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการ ศึกษามาใช้พัฒนาการเรียนการสอน	2.48	0.70	น้อย
19	สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่ม โรงเรียนให้สามารถบริการด้านวิชาการแก่ครู	2.70	0.99	ปานกลาง
20	ให้มีการประสานงานระหว่าง สปอ. กับศูนย์วิชาการ จังหวัดเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	2.63	0.84	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	2.56	0.62	ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปัญหา
<u>งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ</u>				
21	ให้มีการปฏิบัติงาน/โครงการตามแผนที่กำหนดใน ระดับอำเภอ	2.11	0.80	น้อย
22	ส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนจัดทำโครงการเพื่อพัฒนา การเรียนการสอน	2.22	0.80	น้อย
23	ให้มีการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน/โครงการที่ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.30	0.82	น้อย
24	ให้มีการประชุม อบรม สัมมนาผู้บริหารโรงเรียนและ ครูเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.30	0.82	น้อย
25	ให้มีการสรุปและรายงานผลการปฏิบัติงาน/โครงการ ตามแผนที่กำหนดในระดับอำเภอ	2.26	0.81	น้อย
	รวมเฉลี่ย	2.24	0.75	น้อย
<u>งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา</u>				
26	ให้มีการจัดทำข้อมูล สารสนเทศทางการศึกษาใน ระดับอำเภอ	2.26	0.76	น้อย
27	ให้มีนโยบายการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่ชัดเจน	2.15	0.77	น้อย
28	ให้มีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาในระดับอำเภอ	2.00	0.78	น้อย
29	ให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีในระดับอำเภอ	2.15	0.91	น้อย
30	ให้มีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติ การประจำปีในระดับอำเภอ	2.30	0.82	น้อย
	รวมเฉลี่ย	2.17	0.71	น้อย

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปัญหา
31	งานประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ ให้มีการประสานงานวิชาการระหว่าง สปอ. กับ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด	2.26	0.98	น้อย
32	ให้มีการร่วมมือกับหน่วยงานทางการศึกษาที่มีแผน งาน/โครงการร่วมกัน	2.15	0.72	น้อย
33	ให้มีการจัดหาเอกสารทางวิชาการแจกจ่ายแก่โรงเรียน	2.26	0.71	น้อย
34	ให้มีการเผยแพร่เอกสารที่เป็นประโยชน์ต่อการ พัฒนาคุณภาพทางวิชาการแก่ครู	2.33	0.73	น้อย
35	ให้มีการติดตามผลและรายงานผลการนำเอกสารทาง วิชาการไปใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน	2.22	0.80	น้อย
	รวมเฉลี่ย	2.24	0.71	น้อย

จากตาราง 9 พบว่า ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกเป็นรายลักษณะงานดังนี้

งานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปัญหาน้อย ($\bar{X} = 2.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ ได้แก่ ให้มีการนิเทศการศึกษาโดยใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี นอกนั้นอยู่ในระดับปัญหาน้อย

งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษา ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปัญหาน้อย ($\bar{X} = 2.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปัญหাপานกลาง 1 ข้อ ได้แก่ ให้มีการวิเคราะห์วิจัย เพื่อพัฒนาการศึกษาในระดับอำเภอ นอกนั้นอยู่ในระดับปัญหาน้อย

งานพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปัญหาน้อย ($\bar{X} = 2.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปัญหาน้อยทุกข้อ

งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปัญหাপานกลาง ($\bar{X} = 2.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปัญหาน้อย 2 ข้อ ได้แก่ ให้มีการรวบรวมสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างเป็นระบบในระดับอำเภอ และสนับสนุนให้ครูนำสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้พัฒนาการเรียนการสอน นอกนั้นอยู่ในระดับปัญหাপานกลาง

งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปัญหาน้อย ($\bar{X} = 2.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปัญหาน้อยทุกข้อ

งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปัญหาน้อย ($\bar{X} = 2.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปัญหาน้อยทุกข้อ

งานประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปัญหาน้อย ($\bar{X} = 2.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปัญหาน้อยทุกข้อ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษา
ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูนโดยภาพรวม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
โรงเรียน (N = 258)

งาน ที่	ปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปัญหา
1	งานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา	2.86	0.68	ปานกลาง
2	งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษา	3.08	0.78	ปานกลาง
3	งานพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายใน โรงเรียน	2.80	0.75	ปานกลาง
4	งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการ ศึกษา	3.14	0.79	ปานกลาง
5	งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ	2.68	0.77	ปานกลาง
6	งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา	2.57	0.71	ปานกลาง
7	งานประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ	2.77	0.77	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	2.84	0.62	ปานกลาง

จากตาราง 10 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อปัญหาการดำเนินงาน
นิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ
ปัญหามานกลาง ($\bar{X} = 2.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายลักษณะงานพบว่า อยู่ในระดับปัญหา
ปานกลางทุกงาน

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษา
ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน
(N = 258)

ข้อ	ปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปัญหา
1	งานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ให้มีการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ เพื่อวางแผนการนิเทศการศึกษาในระดับโรงเรียน	2.84	0.89	ปานกลาง
2	ให้มีวิทยากรระดับอำเภอในการประชุม อบรม สัมมนา ผู้บริหารโรงเรียนและครู	2.68	0.88	ปานกลาง
3	ให้มีการให้คำปรึกษา แนะนำด้านการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาแก่ผู้บริหารโรงเรียนและครู	2.70	0.80	ปานกลาง
4	ให้มีการนิเทศการศึกษาโดยใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี	3.17	0.88	ปานกลาง
5	ให้มีการติดตามผลและประเมินผลการปฏิบัติงาน พัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับโรงเรียน	2.90	0.86	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	2.86	0.68	ปานกลาง
6	งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษา สนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนค้นคว้า แนวคิด เทคนิค และวิธีการใหม่ๆเกี่ยวกับการศึกษา	2.89	0.87	ปานกลาง
7	สนับสนุนให้ครูจัดทำเอกสารทางวิชาการเพื่อพัฒนา การเรียนการสอน	2.93	0.93	ปานกลาง
8	ให้มีการวิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาการศึกษาในระดับ โรงเรียน	3.25	0.96	ปานกลาง
9	ส่งเสริมให้ครูทำการวิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาการ เรียนการสอน	3.13	0.97	ปานกลาง

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปัญหา
10	ให้มีการช่วยเหลือแนะนำแก่ผู้บริหารโรงเรียนและ ครูในการวิเคราะห์ วิจัย ทางการศึกษา รวมเฉลี่ย	3.17 3.08	0.96 0.78	ปานกลาง ปานกลาง
11	งานพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายใน โรงเรียน สนับสนุนผู้บริหารโรงเรียนพัฒนารูปแบบ เทคนิค วิธีการนิเทศการศึกษา	2.85	0.84	ปานกลาง
12	สนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูจัดทำเอกสาร เกี่ยวกับรูปแบบ เทคนิค วิธีการนิเทศการศึกษาเพื่อ เผยแพร่	2.90	0.87	ปานกลาง
13	สนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนทำการนิเทศภายใน โรงเรียน	2.71	0.98	ปานกลาง
14	ให้มีการให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับการนิเทศ ภายในโรงเรียนแก่ผู้บริหารโรงเรียนและครู	2.71	0.87	ปานกลาง
15	ให้มีการประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนเพื่อนำผลไปปรับปรุงแก้ไข รวมเฉลี่ย	2.81 2.80	0.84 0.75	ปานกลาง ปานกลาง
16	งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการ ศึกษา ให้มีการรวบรวมสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการ ศึกษาอย่างเป็นระบบในระดับโรงเรียน	3.23	0.94	ปานกลาง
17	ให้มีบริการสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาแก่ ครูในระดับกลุ่มโรงเรียน	3.27	0.95	ปานกลาง

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปัญหา
18	สนับสนุนให้ครูนำสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการ ศึกษามาใช้พัฒนาการเรียนการสอน	3.04	0.86	ปานกลาง
19	สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่ม โรงเรียนให้สามารถบริการด้านวิชาการแก่ครู	3.10	0.97	ปานกลาง
20	ให้มีการประสานงานระหว่าง สปอ. กับศูนย์วิชาการ กลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	3.04	1.02	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	3.14	0.79	ปานกลาง
<u>งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ</u>				
21	สนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูปฏิบัติงาน/ โครงการตามแผนที่กำหนดในระดับโรงเรียน	2.59	0.89	ปานกลาง
22	ส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนจัดทำโครงการเพื่อพัฒนา การเรียนการสอน	2.61	0.91	ปานกลาง
23	ให้มีการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน/โครงการที่ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.83	0.80	ปานกลาง
24	ให้มีการประชุม อบรม สัมมนาผู้บริหารโรงเรียนและ ครูเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.67	0.90	ปานกลาง
25	ให้มีการสรุปและรายงานผลการปฏิบัติงาน/โครงการ ตามแผนที่กำหนดในระดับโรงเรียน	2.68	0.89	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	2.68	0.77	ปานกลาง
<u>งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา</u>				
26	ให้มีการจัดทำข้อมูล สารสนเทศทางการศึกษาใน ระดับโรงเรียน	2.74	0.88	ปานกลาง
27	ส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูนำข้อมูล สารสนเทศทางการศึกษาไปใช้ในการวางแผนพัฒนา การศึกษาในโรงเรียน	2.73	0.81	ปานกลาง

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปัญหา
28	ให้มีนโยบายการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ที่ชัดเจน	2.62	0.87	ปานกลาง
29	ส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปีในระดับโรงเรียน	2.27	0.94	น้อย
30	ให้มีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติ การประจำปีในระดับโรงเรียน	2.47	0.85	น้อย
	รวมเฉลี่ย	2.57	0.71	ปานกลาง
31	งานประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ ให้มีการประสานงานทางวิชาการระหว่าง สปอ. กับโรงเรียน	2.63	0.92	ปานกลาง
32	ให้มีการร่วมมือกับโรงเรียนในการพัฒนางานวิชาการ	2.72	0.88	ปานกลาง
33	ให้มีการจัดหาเอกสารทางวิชาการแจกจ่ายแก่โรงเรียน	2.77	0.91	ปานกลาง
34	ให้มีการเผยแพร่เอกสารที่เป็นประโยชน์ต่อการ พัฒนาคุณภาพทางวิชาการแก่ครู	2.79	0.86	ปานกลาง
35	ให้มีการติดตามผลและรายงานผลการนำเอกสารทาง วิชาการไปใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน	2.91	0.92	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	2.77	0.77	ปานกลาง

จากตาราง 11 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อปัญหาการดำเนินงาน
นิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกเป็นรายลักษณะงาน
ดังนี้

งานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มี
ต่อปัญหาการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปัญหา
ปานกลาง ($\bar{X} = 2.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปัญหามานกลางทุกข้อ

งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปัญหাপานกลาง ($\bar{X} = 3.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปัญหাপานกลางทุกข้อ

งานพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปัญหাপานกลาง ($\bar{X} = 2.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปัญหাপานกลางทุกข้อ

งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปัญหাপานกลาง ($\bar{X} = 3.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปัญหাপานกลางทุกข้อ

งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปัญหাপานกลาง ($\bar{X} = 2.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปัญหাপานกลางทุกข้อ

งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปัญหাপานกลาง ($\bar{X} = 2.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปัญหาน้อย 2 ข้อ ได้แก่ ส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีในระดับโรงเรียน และให้มีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีในระดับโรงเรียน นอกนั้นอยู่ในระดับปัญหাপานกลาง

งานประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปัญหাপานกลาง ($\bar{X} = 2.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปัญหাপานกลางทุกข้อ

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกตามขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ตามที่ปรากฏในตาราง 12 - 13

ตาราง 12 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกตามขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

งาน ที่	สภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษา ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ	ขนาดใหญ่ N = 12		ขนาดเล็ก N = 15		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	งานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา	3.88	0.62	3.37	0.65	2.08*
2	งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษา	3.88	0.54	3.36	0.79	2.04*
3	งานพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน	4.08	0.49	3.49	0.88	2.21*
4	งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.65	0.32	3.13	0.73	2.46*
5	งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ	4.13	0.70	3.89	0.76	0.85
6	งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา	4.15	0.65	3.80	0.71	1.34
7	งานประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ	4.03	0.45	3.61	0.81	1.71
	รวมเฉลี่ย	3.97	0.47	3.52	0.62	2.14*

* $p < .05$

จากตาราง 12 เมื่อพิจารณาผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกตามขนาดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโดยภาพรวม พบว่า ศึกษานิเทศก์ ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดใหญ่ และศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในสำนักงาน

การประเมินศึกษาอำเภอที่มีขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของ หัวหน้าการประเมินศึกษาอำเภอแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณา ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น เป็นรายลักษณะงาน พบว่า ศึกษาพิเศษที่ปฏิบัติงานใน สำนักงานการประเมินศึกษาอำเภอที่มีขนาดใหญ่ และศึกษาพิเศษที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการ ประเมินศึกษาอำเภอที่มีขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของ หัวหน้าการประเมินศึกษาอำเภอแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 4 งาน ส่วนอีก 3 งาน ได้แก่ งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา และ งานประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศ การศึกษาของหัวหน้าการประเมินศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกตามขนาดของสำนักงาน การประเมินศึกษาอำเภอ

งาน ที่	ปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษา ของหัวหน้าการประเมินศึกษาอำเภอ	ขนาดใหญ่ N = 12		ขนาดเล็ก N = 15		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	งานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัด การศึกษา	2.43	0.74	2.28	0.90	0.49
2	งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทาง การศึกษา	2.50	0.76	2.43	0.65	0.27
3	งานพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการ นิเทศภายในโรงเรียน	2.22	0.64	2.23	0.71	0.04
4	งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยี ทางการศึกษา	2.57	0.65	2.56	0.62	0.03
5	งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ	2.22	0.80	2.25	0.74	0.12
6	งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา	2.20	0.84	2.15	0.62	0.18
7	งานประสานงานและเผยแพร่เอกสาร ทางวิชาการ	2.37	0.72	2.15	0.72	0.79
	รวมเฉลี่ย	2.36	0.68	2.29	0.57	0.27

จากตาราง 13 เมื่อพิจารณาผลการเปรียบเทียบคะแนนความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกตามขนาดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโดยภาพรวมและรายลักษณะงาน 7 งาน พบว่า ศึกษานิเทศก์ ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดใหญ่ และศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงาน นิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกตามสภาพพื้นที่ของอำเภอตามที่ปรากฏในตาราง 14 - 15

ตาราง 14 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกตามสภาพพื้นที่ของอำเภอ

งาน ที่	สภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษา ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ	ที่ราบสูงและภูเขา N = 131		ที่ราบลุ่ม N = 127		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	งานนิเทศติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษา	3.29	0.59	3.07	0.67	2.77*
2	งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย ทางการศึกษา	3.14	0.77	2.79	0.79	3.63*
3	งานพัฒนาการนิเทศและส่งเสริม การนิเทศภายในโรงเรียน	3.46	0.62	3.30	0.69	1.91
4	งานบริการทางการศึกษาและ เทคโนโลยีทางการศึกษา	3.00	0.80	2.81	0.80	1.92
5	งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ	3.69	0.68	3.52	0.64	2.06*
6	งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา	3.75	0.63	3.58	0.65	2.04*
7	งานประสานงานและเผยแพร่เอกสาร ทางวิชาการ	3.32	0.81	3.12	0.77	2.03*
	รวมเฉลี่ย	3.38	0.58	3.17	0.62	2.78*

*p < .05

จากตาราง 14 เมื่อพิจารณาผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกตามพื้นที่ของอำเภอ โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในอำเภอที่ราบสูงและภูเขา และผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในอำเภอที่ราบลุ่มมีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพิจารณาผลเปรียบเทียบความคิดเห็นเป็นรายลักษณะงาน 7 งาน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในอำเภอที่ราบสูงและภูเขา และผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในอำเภอที่ราบลุ่ม มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 5 งาน ส่วนอีก 2 งาน ได้แก่ งานพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน และงานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกตามสภาพพื้นที่ของอำเภอ

งาน ที่	ปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษา ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ	ที่ราบสูงและภูเขา N = 131		ที่ราบลุ่ม N = 127		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	งานนิเทศติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษา	2.82	0.69	2.90	0.67	0.99
2	งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทาง การศึกษา	2.99	0.75	3.16	0.80	1.81
3	งานพัฒนาการนิเทศและส่งเสริม การนิเทศภายในโรงเรียน	2.78	0.79	2.81	0.72	0.26
4	งานบริการทางการศึกษาและ เทคโนโลยีทางการศึกษา	3.13	0.78	3.14	0.80	0.18
5	งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ	2.64	0.79	2.71	0.75	0.74
6	งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา	2.53	0.74	2.61	0.68	0.94
7	งานประสานงานและเผยแพร่เอกสาร ทางวิชาการ	2.74	0.78	2.79	0.75	0.56
	รวมเฉลี่ย	2.80	0.64	2.88	0.61	0.93

จากตาราง 15 เมื่อพิจารณาผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกตามสภาพพื้นที่ของอำเภอ โดยภาพรวมและเป็นรายลักษณะงาน 7 งาน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในอำเภอที่ราบสูงและภูเขา และผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในอำเภอที่ราบลุ่มมีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด

จากแบบสอบถามปลายเปิด เป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 184 ฉบับ จำแนกเป็นของศึกษานิเทศก์ จำนวน 19 ฉบับ และของผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 165 ฉบับ โดยมีประเด็นในแต่ละงาน สรุปได้ดังนี้

1. งานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ควรมีการสำรวจความต้องการของบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาการนิเทศการศึกษา และศึกษานิเทศก์ควรออกปฏิบัติการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนให้ต่อเนื่อง สม่ำเสมอ โดยใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีใหม่ๆ ให้มากยิ่งขึ้น
2. งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษา ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษาให้กับศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ควรจัดให้มีการช่วยเหลือ แนะนำในการวิจัยทางการศึกษาแก่ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และควรสนับสนุนงบประมาณการวิจัยทางการศึกษาของบุคลากรในสังกัดมากยิ่งขึ้น
3. งานพัฒนาการนิเทศ และส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน ควรสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างจริงจัง และควรกำกับ ติดตาม การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ
4. งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา ควรจัดหาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาให้เพียงพอ สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน และควรกำกับ ติดตามการดำเนินการของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ให้สามารถบริการบุคลากรภายในกลุ่มโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
5. งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ ควรมีการนิเทศ ติดตามงานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการทั้งระดับอำเภอ กลุ่มโรงเรียน โรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น

6. งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา ควรจัดระบบข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาทั้งระดับอำเภอ กลุ่มโรงเรียน โรงเรียน ให้เป็นระบบที่มีข้อมูลชัดเจน ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และตรงกับความต้องการที่จะนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการศึกษาได้อย่างแท้จริง

7. งานประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ ควรจัดให้มีการประสานงานในด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษากับกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น และควรจัดหาเอกสารทางวิชาการเผยแพร่แก่ครูให้มากยิ่งขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวถึงภาพรวมของการศึกษาค้นคว้า เรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน โดยสรุปดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียนใน 7 ลักษณะงาน ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด
2. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียนใน 7 ลักษณะงาน ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกตามขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
4. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกตามสภาพพื้นที่ของอำเภอ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์อำเภอจำนวน 27 คน และผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 258 คน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน ในปี พ.ศ.2541 รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 285 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 สำหรับศึกษานิเทศก์ และชุดที่ 2 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ในแบบสอบถามแต่ละชุดจะแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อสภาพ และปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอใน 7 ลักษณะงาน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวนชุดละ 35 ข้อ ซึ่งหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามฉบับสำหรับศึกษานิเทศก์ ในส่วนของการปฏิบัติงานเท่ากับ .9466 และในส่วนของปัญหาการปฏิบัติงานเท่ากับ .9788 และฉบับสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ได้ค่าความเชื่อมั่นในส่วนของการปฏิบัติงานเท่ากับ .9747 และในส่วนของปัญหาการปฏิบัติงาน เท่ากับ .9801

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอใน 7 ลักษณะงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ด้วยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานในแต่ละงานและโดยภาพรวม
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จำแนกตามขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยการทดสอบค่าที (t-test)
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จำแนกตามสภาพพื้นที่ของอำเภอ โดยการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน สรุปได้ดังนี้

1.1 ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก มี 1 งานอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ได้แก่ งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา นอกนั้นอีก 6 งานอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก

1.2 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง มี 2 งานอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ได้แก่ งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา นอกนั้นอีก 5 งานอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง

2. ปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน สรุปได้ดังนี้

2.1 ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปัญหาน้อยมี 1 งานอยู่ในระดับปัญหาปานกลาง ได้แก่ งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา นอกนั้นอีก 6 งานอยู่ในระดับปัญหาน้อย

2.2 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปัญหาปานกลาง และทั้ง 7 งานอยู่ในระดับปัญหาปานกลาง

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน สรุปได้ดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดลำพูน จำแนกตามขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ พบว่า ศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดใหญ่ และศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมี 3 งาน ได้แก่ งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา งานประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดลำพูน จำแนกตามสภาพพื้นที่ของอำเภอ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในอำเภอที่ราบสูงและภูเขาและผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในอำเภอที่ราบลุ่มมีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมี 2 งาน ได้แก่ งานพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียนงานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูนสรุปได้ดังนี้

4.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดลำพูน จำแนกตามขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ พบว่า ศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดใหญ่ และศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอโดยภาพรวมและแต่ละงานไม่แตกต่างกัน

4.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดลำพูน จำแนกตามสภาพพื้นที่ของอำเภอ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในอำเภอที่ราบสูงและภูเขา และผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในอำเภอที่ราบลุ่ม มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอโดยภาพรวมและแต่ละงานไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายลักษณะงาน 7 งาน พบว่ามีเพียง 1 งานอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ได้แก่

งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา ส่วนอีก 6 งานอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมยง คำแก้ว (2536 : 112) ที่พบว่าในภาพรวมการบริหารงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีเพียงงานศูนย์วัสดุ และอุปกรณ์เพียงด้านเดียวที่มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง และวรวรรณานนท์ (2535 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ระดับพฤติกรรมการบริหารงานในหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยส่วนรวมมีพฤติกรรมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และทรงยศ ชัยมงคล (2534 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

สำหรับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายลักษณะงาน 7 งาน พบว่า มีเพียง 2 งานอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ได้แก่ งานบริหาร และปฏิบัติงาน/โครงการ และงานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา ส่วนอีก 5 งาน อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง และเมื่อพิจารณาความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์และความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จะเห็นได้ว่ามีอยู่ 3 งาน ที่มีความเห็นสอดคล้องกัน ได้แก่ งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ และงานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา ซึ่งมีระดับการปฏิบัติมาก

จากผลการศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน ได้ให้การสนับสนุน ส่งเสริมการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด ซึ่งถือได้ว่าเป็นบุคลากรที่สำคัญ อันจะส่งผลให้การดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้น หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ยังได้รับการศึกษาอบรม ประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษาที่จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น ประกอบกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้หน่วยงานทางการศึกษาได้ถือปฏิบัติ และได้มีการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับจังหวัดในทุกปีการศึกษา ซึ่งมีผลทำให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอจะต้องเอาใจใส่การดำเนินการนิเทศการศึกษาทั้งระดับ

อำเภอและโรงเรียนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ สำหรับงานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งมีระดับการปฏิบัติต่ำกว่างานอื่น ๆ ใน 6 งาน อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ส่วนมากยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในด้านการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา และงบประมาณสนับสนุนจากทางราชการมีไม่เพียงพอ ในการจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ทำให้การบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษาทั้งระดับอำเภอและกลุ่มโรงเรียน ขาดประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้จากผลงานการวิจัยของ นงคราญ ไชยวงศ์ (2536 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีเอกสารและสื่อการเรียนการสอนมิได้บริการไม่เพียงพอกับความต้องการของโรงเรียน

2. ปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปัญหาน้อย และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายลักษณะงาน 7 งาน พบว่ามีเพียง 1 งาน อยู่ในระดับปัญหาปานกลาง ได้แก่ งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา อีก 6 งานอยู่ในระดับปัญหาน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของกฤษฎางค์ แก้วโสภณ (2533 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า งานนิเทศการศึกษาและวิชาการส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย แต่ขัดแย้งกับผลงานวิจัยของ วรเทพ วรพัฒนานนท์ (2535 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัญหาการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยส่วนรวมและรายด้านอยู่ในระดับปัญหาปานกลาง โดยงานนิเทศการศึกษา มีปัญหาสูงสุด และนงคราญ ไชยวงศ์ (2536 : 100) ที่พบว่า ปัญหาการบริหารงาน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในงานนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปัญหาปานกลาง และ เอนก รัศมี (2538 : 79) ที่พบว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีระดับปัญหาการปฏิบัติโดยภาพรวมและแต่ละงานอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน โดยภาพรวมและแต่ละลักษณะงานทั้ง 7 งาน อยู่ในระดับปัญหาปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วรเทพ วรพัฒนานนท์ นงคราญ ไชยวงศ์ และเอนก รัศมี ดังกล่าว

จากความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปัญหาน้อย และความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปัญหาปานกลาง ซึ่งเป็นความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกัน แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดลำพูน

ยังมีอุปสรรคหรือข้อขัดข้องอยู่บ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินการนิเทศการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในระดับโรงเรียน อาจมีผลทำให้การดำเนินงานนิเทศการศึกษาไม่สามารถบรรลุผลตามนโยบาย เป้าหมายและวัตถุประสงค์เท่าที่ควร ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการขาดอัตรากำลังศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานอื่นมากเกินไป ขาดการวางแผนการจัดตั้งงบประมาณการนิเทศให้เพียงพอ (ศักดิ์ ภูเจริญ. 2534 ; ทรงยศ ชัยมงคล. 2534 ; สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528) หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีภารกิจความรับผิดชอบในปริมาณมาก ดังที่ปรากฏในพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ.2523 ในมาตรา 27 กำหนดให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีหน้าที่บังคับบัญชา ควบคุม และดูแลโดยทั่วไป ซึ่งราชการของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมีการแบ่งงานออกเป็น 4 งาน คืองานบริหารทั่วไป งานการเจ้าหน้าที่ งานการเงินและพัสดุ งานนิเทศการศึกษา และภารกิจที่สำคัญในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอก็คือ การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดภายในเขตอำเภอ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 6 - 9)

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกตามขนาดของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวม พบว่า ศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดใหญ่และศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน แสดงว่าศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

จากผลปรากฏเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดใหญ่จะมีปริมาณงานที่รับผิดชอบมาก มีกลุ่มโรงเรียน โรงเรียนและจำนวนครูที่รับผิดชอบในการปฏิบัติการนิเทศการศึกษามากกว่า ศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดเล็ก ทั้งที่จำนวนศึกษานิเทศก์ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแต่ละขนาดมีจำนวนใกล้เคียงกัน อาจเป็นสาเหตุทำให้ศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดใหญ่ เห็นว่า การดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีการปฏิบัติมากด้วย ($\bar{X} = 3.97$) โดยค่าเฉลี่ยความคิดเห็นจะมากกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในสำนักงาน

การประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดเล็ก ($\bar{X} = 3.52$) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พิทยา จันถาไชย (2531 : 72) ที่พบว่า ในภาพรวมศึกษานิเทศก์อำเภอ กิ่งอำเภอ มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นจริงกับที่คาดหวังให้ปฏิบัติในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอแตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศ การศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวม พบว่า ศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงาน ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดใหญ่ และศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษา ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แสดงว่า ศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

จากผลปรากฏเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ศึกษานิเทศก์ไม่ว่าจะปฏิบัติงานในสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอขนาดที่ต่างกัน ต่างก็มีการกิจความรับผิดชอบในการดำเนินการนิเทศ การศึกษา ร่วมกับหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งจะต้องมีการวางแผนการดำเนินการนิเทศ การศึกษา และร่วมกันปฏิบัติการนิเทศการศึกษา บุคลากร กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนในสังกัด จึงทำให้ศึกษานิเทศก์มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการ ประถมศึกษาอำเภอไม่แตกต่างกัน โดยที่ศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถม ศึกษาอำเภอที่มีขนาดใหญ่มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปัญหาน้อย ($\bar{X} = 2.36$) และ ศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดเล็ก ก็มีความคิดเห็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปัญหาน้อยเช่นกัน ($\bar{X} = 2.29$)

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อสภาพและปัญหาการ ดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จำแนกตาม สภาพพื้นที่ของอำเภอ โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในอำเภอที่ราบสูง และภูเขาและผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในอำเภอที่ราบลุ่ม มีความคิดเห็นต่อสภาพการ ดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สมมติฐาน แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในสภาพพื้นที่อำเภอต่างกันมีความคิดเห็น แตกต่างกัน

ที่ปรากฏผลเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในอำเภอที่ราบสูงและภูเขาได้รับการนิเทศการศึกษาจากบุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมากขึ้น เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้มีนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดทุกระดับดำเนินการนิเทศ 100% หมายถึง การนิเทศอย่างทั่วถึง ต่อเนื่องและมีคุณภาพ โดยกำหนดเป็นนโยบายให้ผู้บริหารทุกระดับถือเป็นภารกิจและหน้าที่ในการปฏิบัติและสนับสนุนให้มีการนิเทศการศึกษา ซึ่งแนวดำเนินการนิเทศดังกล่าวในระดับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ได้กำหนดให้ศึกษานิเทศก์แบ่งเขตพื้นที่รับผิดชอบ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอช่วยปฏิบัติการนิเทศในเขตพื้นที่ และให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 27 - 28) ดังนั้นหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน จึงจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในอำเภอที่ราบสูงและภูเขา มีความรู้สึกที่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอได้ให้การสนับสนุนในการพัฒนาการศึกษามากยิ่งขึ้น ซึ่งในการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา อาจมีความลำบากอยู่บ้าง เนื่องจากการคมนาคมไม่สะดวกทำให้การออกตรวจเยี่ยมนิเทศและติดตามผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ตลอดจนการติดต่อประสานงานกับโรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เป็นเหตุให้ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในอำเภอที่ราบลุ่ม ($\bar{X} = 3.17$) อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในอำเภอที่ราบลุ่มสามารถติดต่อประสานงานกับหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและศึกษานิเทศก์ได้สะดวกอยู่แล้วจึงไม่ค่อยรู้สึกว่าการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีปริมาณมากขึ้นกว่าเดิมเท่าใดนัก ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในอำเภอที่มีพื้นที่ต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในอำเภอที่ราบสูงและภูเขาและผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในอำเภอที่ราบลุ่ม มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในสภาพพื้นที่อำเภอต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ที่ปรากฏผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้เข้าใจถึงภารกิจความรับผิดชอบของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอที่มีอยู่มาก และการดำเนินการนิเทศการศึกษาทั้งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนต่างก็มีภารกิจความรับผิดชอบในการนิเทศการศึกษา โดยที่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ร่วมกับศึกษานิเทศก์ จะมีหน้าที่นิเทศการศึกษานุเคราะห์ กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนในสังกัดและดำเนินงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาให้สามารถบรรลุตามนโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนด ส่วนผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนั้นหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและผู้บริหารโรงเรียนจะต้องร่วมมือกันในการดำเนินการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนได้เข้าใจถึงภารกิจความรับผิดชอบที่มีมากของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในอำเภอที่มีพื้นที่ต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน ดังนี้

1. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอควรสนับสนุนศึกษานิเทศก์ให้สามารถออกปฏิบัติการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนได้มากขึ้น เช่น อาจลดปริมาณงานธุรการของศึกษานิเทศก์ให้น้อยลง โดยการมอบหมายการปฏิบัติงานธุรการบางส่วนให้เจ้าหน้าที่อื่นในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และศึกษานิเทศก์อาจใช้วิทยุสื่อสาร โทรศัพท์ เทปโทรทัศน์ เพื่อเป็นสื่อเสริมในการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน
2. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอควรสนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างจริงจัง สม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน เช่น จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการนิเทศภายในโรงเรียนให้กับผู้บริหารโรงเรียนและครูจัดทำเอกสารเกี่ยวกับรูปแบบ เทคนิค วิธีการนิเทศการศึกษาเผยแพร่ให้กับโรงเรียน
3. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอควรจัดให้มีการวิจัยทางการศึกษาในระดับอำเภอและโรงเรียนมากขึ้น เช่น การวิจัยเพื่อแสวงหานวัตกรรมที่เหมาะสมในการนิเทศการศึกษา การวิจัยในชั้นเรียนของครูเพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอควรจัดหาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อบริการแก่ครูในระดับอำเภอและพัฒนาศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนให้สามารถบริการสื่อ การเรียนการสอนแก่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ควรนิเทศติดตามผลงานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการช่วยเหลือและกำกับการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผล ต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียนอย่างแท้จริง

6. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ควรปรับปรุงด้านข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ทั้งในระดับอำเภอและโรงเรียนให้มีความถูกต้อง เป็นปัจจุบันและตรงกับความต้องการ สามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ควรประสานงานวิชาการกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ และโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น เช่น ศึกษาพิเศษจังหวัด ศึกษาพิเศษ อำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน เป็นต้น เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานนิเทศ ศึกษาและพัฒนางานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรเผยแพร่เอกสารวิชาการแจกจ่าย ให้แก่โรงเรียนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาพฤติกรรมการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอ เพื่อนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้ในการพัฒนาหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในการ ดำเนินงานนิเทศการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษานวัตกรรมการนิเทศการศึกษาเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในการเพิ่ม ศักยภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษาพิเศษ และผู้บริหารโรงเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเพียงอย่างเดียว ควรใช้เครื่องมือประเภทอื่นควบคู่ไปด้วย เช่น ใช้แบบสัมภาษณ์ แบบการสังเกต เพื่อจะทำให้ ได้ข้อมูลมีความถูกต้องตามสภาพที่เป็นจริงน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษฎาง แก้วโสภาก. สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษา
อำเภอเขตการศึกษา 11. ปริญญาโท กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2533. อัดสำเนา.
- การประถมศึกษาจังหวัดลำพูน, สำนักงาน. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2540.
ลำพูน : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน, 2539. อัดสำเนา.
- กิติมา ปรีดีดิลก. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต,
2532.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การวางแผนการบริหารและการแก้ปัญหา
การบริการศึกษาในระดับอำเภอโดยอาศัยระบบข้อมูลทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2528.
- คู่มือการปฏิบัติงานหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ. กรุงเทพฯ : พี.เอ.
ลิฟวิ่ง จำกัด, 2535.
- คู่มือ อ.ก.ค. กรม (สปช.) อ.ก.ค.จังหวัด : กฎหมายและระเบียบบริหารงาน
บุคคล ใน อ.ก.ค. กรม และ อ.ก.ค.จังหวัด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,
2536.
- ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ :
อรุณการพิมพ์, 2534.
- แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2539. กรุงเทพฯ : กองนโยบายและแผน,
2538.
- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์, 2533. อัดสำเนา.
- เอกสารการประกันคุณภาพการศึกษา (เล่มที่ 5). กรุงเทพฯ : สำนักนิเทศและ
พัฒนามาตรฐานการศึกษา, 2541.
- คณะกรรมการข้าราชการครู, สำนักงาน. กฎหมายและระเบียบในการบริหารงานบุคคลสำหรับ
ข้าราชการครู : มาตรฐานกำหนดตำแหน่งข้าราชการครู. กรุงเทพฯ : กองวิชาการ
บริหารงานบุคคล, 2536.
- จิตต์ หมดสง. เอกสารประกอบการสอนวิชาการบริหารงานธุรการ. กรุงเทพฯ : สำนัก
ทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2537.

- ทรงยศ ชัยมงคล. การนิเทศโรงเรียนประถมศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอ สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น, 2534. อัดสำเนา.
- นงคราญ ไชยวงศ์. ปัญหาการบริหารงานสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอตามธรรมชาติ
ของผู้บริหารโรงเรียน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2536. อัดสำเนา.
- นิทัศน์ สุนทรจตุรวิทย์. การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ สังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษาจังหวัดสงขลา ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2532.
อัดสำเนา.
- นิพนธ์ ไทยพานิช. การนิเทศแบบคลินิก. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2535.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด, 2538.
- พิทยา จันถาไชย. การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
จังหวัดอุดรธานี. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :
สุวีริยาสาส์น, 2538.
- วรรณ ศุภมันตา. ประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถม
ศึกษา อำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของ
ผู้บริหารโรงเรียนและครูสายผู้สอน. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- วรเทพ วรพัฒนานนท์. การบริหารงานในหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอตาม
ธรรมชาติของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
น่าน. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2535. อัดสำเนา.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- วิเชียร เกตุสิงห์. หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2530.

ศักดิ์ดา ภูเจริญ. ปัญหาในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา

12. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. อัดสำเนา.
ศึกษาศาสตร์จังหวัดลำพูน, สำนักงาน. แผนปฏิบัติการสำนักงานศึกษาศาสตร์จังหวัดและอำเภอ
ประจำปีงบประมาณ 2540. ลำพูน : ฝ่ายแผนงานและติดตามประเมินผล, 2539.
อัดสำเนา.

สัจด์ อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2530.

สมยง คำแก้ว. การบริหารงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.

สันต์ ธรรมบำรุง. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2526.

สุธน อ่อนชู. บทบาทการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอตาม
ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
นครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สงขลา, 2530. อัดสำเนา.

เอนก รัศมี. การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถม
ศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

Naranjo, Fanny Valencia De. "Educational Supervision in Colombia : The Role of the
 Supervisor," Master's Abstracts International. 31(3) : 973 ; Fall, 1993.

Riggs, William J. "The Effective Elementary Principal : Perceptions of the Essential Skills of
 Educational Leadership," Dissertation Abstracts International. 54(4) : 1187 - A ;
 October, 1993.

Zeng, Degi. "The Recent Development of Instructional Supervision in China : A Study of the
 Organization and Function of the Elementary and Secondary School Teaching and
 Research Section," Dissertation Abstracts International. 54(12) : 4353 - A ; June,
 1994.

ภาคผนวก

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ

บัณฑิตวิทยาลัย มศว ประสานมิตร โทร. 5644

ที่

ทม 1007/๕๖

วันที่

4

พฤศจิกายน 2540

เรื่อง

ขอความอนุเคราะห์

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายพิสันต์ เหล็กงาม เป็นนิสิตระดับปริญญาโท

วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษา ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
ในจังหวัดลำพูน

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ดร.วีระ สุภากิจ

ประธาน

รศ.ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตได้ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ

ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

(นางสาวศิริยุภา พูลสุวรรณ)

รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1007/ ๒๕5๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

1๔ พฤศจิกายน 2540

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายพิสันต์ เหล็กงาม เป็นนิสิตระดับปริญญาโท

วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษา ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
ในจังหวัดลำพูน

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ดร.วีระ สุภากิจ

ประธาน

รศ.ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.สุรวุฒิ บัณฑิตสง)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายวางแผนและพัฒนา

รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/ 5557

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

4 พฤศจิกายน 2540

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายพิสันต์ เหล็กงาม เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษา ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
ในจังหวัดลำพูน

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ดร.วีระ สุภากิจ

ประธาน

รศ.ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตได้ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญท่าน, นางสาววิไล หวันแก้ว และ นายสารวย บันดอนทอง
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตาม

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริยุภา พูลสุวรรณ)

รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ศ. ๒๕๖๖/ ๕๓๐๓

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน
ถนนลำพูน - ป่าซาง ๕๑๐๐๐

14 ตุลาคม ๒๕๔๑

เรื่อง ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามการวิจัย
เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ

ด้วย นายพิสันต์ เหล็กงาม ตำแหน่ง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอภษี จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา กำลังทำการวิจัย เรื่อง “การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษา
ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในระดับปริญญาโท
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และเห็นว่าจะเป็นประโยชน์
ต่อการวางแผนพัฒนาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ในสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ฉะนั้น จึงขอความร่วมมือจากท่าน แจ้งให้ศึกษานิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนได้ช่วยกรอกแบบ
สอบถามการวิจัยดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ / กิ่งอำเภอ
โดยด่วนแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุก ฝึกแพทย์)

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษา

ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน

แบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับศึกษานิเทศก์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามในการปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

2. โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงให้ครบทุกข้อ เพื่อให้สามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวิจัยได้อย่างสมบูรณ์

3. ผู้วิจัยจะรักษาคำตอบของท่านไว้เป็นความลับ และจะประมวลผลเพื่อการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น ซึ่งคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่องานของท่านแต่ประการใด

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

นายพิสันต์ เหล็กงาม

ผู้วิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษา
ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน

แบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับศึกษานิเทศก์

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน [] ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ
 - [] ชาย
 - [] หญิง
2. ท่านสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ
 - [] เมืองลำพูน
 - [] ป่าซาง
 - [] ลี้
 - [] บ้านโฮ่ง
 - [] แม่ทา
 - [] ห้วยข้า้ง
 - [] บ้านธิ
 - [] เวียงหนองล่อง

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วพิจารณาว่า การดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอที่ท่านสังกัด มีการปฏิบัติแต่ละรายการมากน้อยเพียงใด และมีปัญหาแต่ละรายการมากน้อยเพียงใด แล้วเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาด้านขวามือที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

ระดับการปฏิบัติ

มากที่สุด	หมายถึง มีการปฏิบัติหรือกระทำเรื่องนั้นบ่อยครั้งและต่อเนื่อง
มาก	หมายถึง มีการปฏิบัติหรือกระทำเรื่องนั้นบ่อยครั้ง
ปานกลาง	หมายถึง มีการปฏิบัติหรือกระทำเรื่องนั้นบ้างแต่ไม่บ่อยครั้ง
น้อย	หมายถึง มีการปฏิบัติหรือกระทำเรื่องนั้นน้อยและไม่ต่อเนื่อง
น้อยที่สุด	หมายถึง เกือบไม่มีการปฏิบัติหรือกระทำเรื่องนั้นหรือไม่มีการปฏิบัติเลย

ระดับปัญหา

มากที่สุด	หมายถึง มีปัญหาในระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง มีปัญหาในระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง มีปัญหาในระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อยที่สุดหรือไม่มีปัญหาเลย

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ ที่	การดำเนินงานนิเทศการศึกษา ของหัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอและกิ่งอำเภอ	ระดับการปฏิบัติ					ระดับปัญหา				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
0	งานนิเทศติดตามและ ประเมินผลการจัดการ ศึกษา ให้มีการสำรวจสภาพ ปัจจุบัน ความต้องการ เพื่อวางแผนการนิเทศศึกษา ในระดับอำเภอ		./.				...	...	...	./...	

จากตัวอย่างในข้อ 0 สมมติท่านทำเครื่องหมาย / ในช่องมากของระดับการปฏิบัติและทำ
เครื่องหมาย / ในช่องน้อยของระดับปัญหา หมายความว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอให้มีการสำรวจ
สภาพปัจจุบันปัญหา ความต้องการเพื่อวางแผนการนิเทศการศึกษาในระดับอำเภอมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ
มาก และมีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษา
อำเภอ

คำชี้แจง โปรดให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษา
ศึกษาอำเภอในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่ท่านสังกัดใน 7 ลักษณะงาน ดังนี้

1. งานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

.....

2. งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษา

.....

3. งานพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน

.....

4. งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา

.....

5. งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ

.....

6. งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา

.....

7. งานประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

.....

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษา
ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน

แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามในการปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

2. โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงให้ครบทุกข้อ เพื่อให้สามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวิจัยได้อย่างสมบูรณ์

3. ผู้วิจัยจะรักษาคำตอบของท่านไว้เป็นความลับ และจะประมวลผลเพื่อการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น ซึ่งคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อสภาพการทำงานของท่านแต่ประการใด

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

นายพิสันต์ เหล็กงาม
 ผู้วิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิตศการศึกษา
ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน

แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน [] ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ
 - ☐ ชาย
 - ☐ หญิง
2. ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง
 - ☐ ครูใหญ่
 - ☐ อาจารย์ใหญ่
 - ☐ ผู้อำนวยการโรงเรียน
3. โรงเรียนของท่านตั้งอยู่ในเขตอำเภอ/กิ่งอำเภอ
 - ☐ เมืองลำพูน
 - ☐ ป่าซาง
 - ☐ ลี้
 - ☐ บ้านโฮ่ง
 - ☐ แม่ทา
 - ☐ ห่มห้วยช้าง
 - ☐ บ้านธิ
 - ☐ เวียงหนองล่อง

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วพิจารณาว่า การดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอที่ท่านสังกัด มีการปฏิบัติแต่ละรายการมากน้อยเพียงใด และมีปัญหาแต่ละรายการมากน้อยเพียงใด แล้วเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาด้านขวามือ ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

ระดับการปฏิบัติ

มากที่สุด	หมายถึง มีการปฏิบัติหรือกระทำเรื่องนั้นบ่อยครั้งและต่อเนื่อง
มาก	หมายถึง มีการปฏิบัติหรือกระทำเรื่องนั้นบ่อยครั้ง
ปานกลาง	หมายถึง มีการปฏิบัติหรือกระทำเรื่องนั้นบ้างแต่ไม่บ่อยครั้ง
น้อย	หมายถึง มีการปฏิบัติหรือกระทำเรื่องนั้นน้อยและไม่ต่อเนื่อง
น้อยที่สุด	หมายถึง เกือบไม่มีการปฏิบัติหรือกระทำเรื่องนั้นหรือไม่มีการปฏิบัติเลย

ระดับปัญหา

มากที่สุด	หมายถึง มีปัญหาในระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง มีปัญหาในระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง มีปัญหาในระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อยที่สุดหรือไม่มีปัญหาเลย

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ ที่	การดำเนินงานนิเทศการศึกษา ของหัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอและกิ่งอำเภอ	ระดับการปฏิบัติ					ระดับปัญหา				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
0	งานนิเทศติดตามและ ประเมินผลการจัดการ ศึกษา ให้มีการสำรวจสภาพ ปัจจุบัน ความต้องการ เพื่อวางแผน การนิเทศการศึกษาใน ระดับโรงเรียน				/			/			

จากตัวอย่างในข้อ 0 สมมติท่านทำเครื่องหมาย / ในช่องน้อยของระดับการปฏิบัติและทำ
เครื่องหมาย / ในช่องมากของระดับปัญหา หมายความว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอให้มีการสำรวจ
สภาพปัจจุบันปัญหา ความต้องการเพื่อวางแผนการนิเทศการศึกษาในระดับโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ
น้อย และมีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษา
อำเภอ

คำชี้แจง โปรดให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษา
ศึกษาอำเภอในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่ท่านสังกัดใน 7 ลักษณะงาน ดังนี้

1. งานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

.....

2. งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษา

.....

3. งานพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน

.....

4. งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา

.....

5. งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ

.....

6. งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา

.....

7. งานประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นายพิสันต์ เหล็กงาม
 เกิดวันที่ 10 เดือนสิงหาคม พุทธศักราช 2500
 สถานที่เกิด อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 14 ถนนนเรศวร ตำบลประตูลี้ อำเภอพระนครศรีอยุธยา
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 ตำแหน่งหน้าที่การทำงานปัจจุบัน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภออุทัย
 สถานที่ทำงานปัจจุบัน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภออุทัย อำเภออุทัย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2518 ม.ศ.3 จากโรงเรียนสมเด็จพระเจ้า จังหวัดอุบลราชธานี
 พ.ศ.2520 ป.กศ. จากวิทยาลัยครูอุบลราชธานี
 พ.ศ.2522 พ.ม. ศึกษาด้วยตนเอง
 พ.ศ.2526 ค.บ. (วิชาเอกคณิตศาสตร์) จากวิทยาลัยครูอุบลราชธานี
 พ.ศ.2526 ศษ.บ. (วิชาเอกบริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
 พ.ศ.2533 น.บ. จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
 พ.ศ.2543 กศ.ม. (วิชาเอกการบริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของ
หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน

บทคัดย่อ
ของ
พิสันต์ เหล็กงาม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
กุมภาพันธ์ 2543

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน และเปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นศึกษานิเทศก์ จำนวน 27 คน และผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 258 คน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน ในปี พ.ศ.2541 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบบสอบถามการปฏิบัติและปัญหาการดำเนินงานฉบับที่ใช้สำหรับสอบถามศึกษานิเทศก์ มีค่าความเชื่อมั่น .9466 และ .9788 ตามลำดับ และแบบสอบถามการปฏิบัติและปัญหาการดำเนินงาน ฉบับที่ใช้สำหรับผู้บริหารโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่น .9747 และ .9801 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานได้แก่ ค่าที (t-test)

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้คือ

1. ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาแต่ละงานพบว่า งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง นอกนั้น อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก
2. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละงานพบว่า งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ และงานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก นอกนั้น อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง
3. ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปัญหาน้อย เมื่อพิจารณาแต่ละงานพบว่า งานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา อยู่ในระดับปัญหাপานกลาง นอกนั้น อยู่ในระดับปัญหาน้อย
4. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยภาพรวมและแต่ละงาน อยู่ในระดับปัญหাপานกลาง
5. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ พบว่า ศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในสำนักงาน

การประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดใหญ่ และศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดเล็ก มีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละงานพบว่า งานบริหารและปฏิบัติงาน/โครงการ งานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา และงานประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

6. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในอำเภอที่ราบสูง และภูเขา และผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในอำเภอที่ราบลุ่ม มีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละงานพบว่า งานพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียนและงานบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

7. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ พบว่า ศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดใหญ่ และศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดเล็ก มีความคิดเห็นโดยภาพรวม และแต่ละงานไม่แตกต่างกัน

8. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในอำเภอที่ราบสูงและภูเขา และผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในที่ราบลุ่มมีความคิดเห็นโดยภาพรวมและแต่ละงานไม่แตกต่างกัน การประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดใหญ่ และศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีขนาดเล็ก มีความคิดเห็นโดยภาพรวม และแต่ละงานไม่แตกต่างกัน

A STUDY OF STATES AND PROBLEMS CONCERNING EDUCATIONAL
SUPERVISION OF DISTRICT PRIMARY EDUCATION HEADS IN
CHANGWAT LAMPHUN

AN ABSTRACT
BY
PHISAN LEKNGAM

Presented in partial fulfillment of the requirement for the
Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

February 2000

This study aimed to investigate and compare the educational supervisory management status and problem of the chiefs of District Office of Primary Education in Lampoon according to the supervisors and the school administrators' opinions. The scope of the status and the problem include 7 aspects: 1) supervision, monitoring, and evaluation of educational management; 2) studying, analysis, and educational research; 3) supervision development and promotion of internal school supervision; 4) educational service and educational technology; 5) project management and action; 6) educational policy and development plan; and, 7) coordination and academic documentary distribution.

The subjects comprised 27 supervisors and 258 school administrators under Lampoon Office of Primary Education in 1998. Two parallel versions of a 5-point Likert-type scale questionnaire were administered to each sample group. The supervisors' questionnaire had Cronbach alpha reliability scores of .9466 and .9788 for its status and problem parts while the school administrators' version had those of .9747 and .9801 for the parts respectively. The collected data were analyzed by mean, standard deviation, and t-test.

Major findings were as follows:

1. The educational supervisory management status of the chiefs of District Office of Primary Education according to the supervisors' opinions was at the high level as a whole. When considered each aspect, it was found to be at the high level except that the educational service and educational technology was at the moderate level.
2. The educational supervisory management status of the chiefs of District Office of Primary Education according to the school administrators' opinions was at the moderate level as a whole. When considered each aspect, it was found to be at the moderate level except that the project management and action and the educational policy and development plan were at the high level.
3. The educational supervisory management problem of the chiefs of District Office of Primary Education according to the supervisors' opinions was at the low level as a whole. When considered each aspect, it was found to be at the low level except that the educational service and educational technology was at the moderate level.
4. The educational supervisory management problem of the chiefs of District Office of Primary Education according to the school administrators' opinions was at the moderate level as a whole and in every aspect.
5. When compared the educational supervisory management status of the chiefs of District Office of Primary Education according to the supervisors' opinions, it was found that there was significant difference at the .05 level among the supervisors working in large and small districts as follows: the status as a whole; the supervision,

monitoring, and evaluation of educational management; the studying, analysis, and educational research; the supervision development and promotion of internal school supervision; and, the educational service and educational technology. There was no significant difference in the other 3 aspects: the project management and action; the educational policy and development; and the coordination and academic documentary distribution.

6. When compared the educational supervisory management status of the chiefs of District Primary Education according to the school administrators' opinions, it was found that there was significant difference at the .05 level among the school administrators working in the schools situated in the plain area and in the schools situated in the high land or mountain as follows: the status as a whole; the supervision, monitoring, and evaluation of educational management; the studying, analysis, and educational research; the project management and action; the educational policy and development; and, the coordination and academic documentary distribution. There was no significant difference in the other 2 aspects: the supervision development and promotion of internal school supervision; and, the educational service and educational technology.

7. When compared the educational supervisory management problem of the chiefs of District Primary Education according to the supervisors' opinions, it was found that there was no significant difference among the supervisors working in large and small districts as a whole and in every aspect.

8. When compared the educational supervisory management problem of the chiefs of District Primary Education according to the school administrators' opinions, it was found that there was no significant difference among the school administrators working in the schools situated in the plain area and in the schools situated in the high land or mountain as a whole and in every aspect.